

№ 229.

Kalendarzyk tygodniowy:

Sob. św. Flacyda M.
Niedz. NMP. Różańcow.
Pon. św. Marka.
Wt. św. Pelagii.
Śr. św. Dyonizego B.
Czw. św. Franciszka B.
Piąt. św. Flacydy.

Wschód słońca godz. 6 m. 08
Zachód słońca godz. 5 m. 28
Dług dnia godz. 11 m. 20
Ubyło słońca godz. 5 m. 24

CENA PRENUMERATY:

W ŁODZI:

Rocznie rb. 6 k. —
Półrocznie „ 5 „ —
Kwartalnie „ 1 „ 50
Miesięczn. „ „ 50
Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40
Półrocznie „ 3 „ 70
Zagranicą:
Miesięcznie rb. 1 kop. 10

Redakcja

w Łodzi

ul. Przejazd № 8.
Telefonu № 595.

ROZWIÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, społeczny i literacki, ilustrowany.

Sobota, dnia 5 października 1912 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Hoża № 32; w Pabianicach u p. Teodora Minke;
w Zgierzu, w aptece p. Patka.

CENA OGŁOSZEN: Nadesłane przed tekstem 50 kop. za wiersz petitowy. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1¹/₂ kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy i Nekrologi po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. Artykuły bez oznaczenia honoraryum Redakcja uważa za bezpłatne: rękopisów drobnych nie zwraca. Ogłoszenia w tekście 1 rub. za wiersz petitowy. Ogłoszenia, których terminy przypadają w dni świąteczne, drukujemy w przeddzień święta lub po święcie.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 1—2-jej po południu.

Teatr „SCALA”

Telefon 15-04.—Ul. Cegielniana № 18.
Pierwszorzędny teatr Rozmaitości dla rodzin. Najpiękniejszy Teatr w Królestwie Polskiem. Dostępny każdemu.

W niedzielę 6-go października 1912 r. pierwszy występ gościnny pani Alice D'orville ostatnia nowość.
Od 1 Października premiera—zupelna zmiana programu 12 wszechświatowych atrakcyj! Między innymi:
parodya opery Ryszarda Straussa. **Miss Morcashani** and her Sioux—Indian, australijska śpiewaczka barytonowa — fenomen natury.
Na ogólne żądanie prolongowany **Józef Goleman** najlepsza tresura w świecie.
Praca.—Pies policyjny.—Kinematograf. W sobotę i niedzielę o 3-iej po południu przedstawienie z pełnym programem dostępne dla dzieci. Kasa otwarta od 11—1 rano i od 6 wieczorem.
Dyrekcya.

Na terenie Wystawy.

W niedzielę 6 października odbędzie się

Na terenie Wystawy.

WIELKA ZABAWA LUDOWA

W muszli koncertowej (bez oddzielnej dopłaty), odbędzie się szampionat jednodniowej **WALKI FRANCUSKIEJ** ze współdziałaniem miejscowych amatorów zapaśników o nagrody

Tańce Góralskie wykonają amatorzy, członkowie miejscowego towarzystwa sport. w Łodzi **Konkurs najcięższych ludzi w naszym mieście.**

Tryumfalny Pochód Dzieci z chorągiewkami. Na zakończenie **Fontanna Elektryczna i ogień sztuczny.**
Przygrywać będą 2 orkiestry. — Początek zabawy o godz. 2-jej po południu. — Ceny wejścia 20 kop. dla dorosłych, 10 kop. dla dzieci.

Otrzymany transport **Swieżego tranu leczniczego** polecamy łaskawej uwadze Szan. Publiczności.

Z uszanowaniem

Warszawskie Towarzystwo Akcyjne Handlu Towarami Aptecznymi dawniej Zjednoczeni Aptekarze i „LUDWIK SPIESS I SYN”
Filia w Łodzi Piotrkowska № 107.

Jamima Schoeneich

ul. Andrzeja 5. Właścicielka Magazynu Mód ul. Andrzeja 5.
Po powrocie z zagranicy poleca na sezon obecny **MODELE I NOWOŚCI** w wielkim wyborze.

BAR „EMPIRE”

ul. Piotrkowska № 141.—Telefon 22-04.

Wydaje śniadania, obiady i kolacje à la carte. W Niedziele i czwartki flaki.
Poleca oryginalny „Pilsner” (Urquell) „Pschor-Brau” i Stryckie z beczki.
Od dziś wieczorami przygrywać będzie warszawskie smyczkowe „Trio” pod dyrykcją p. M. Ulsztajna.

Przyjmuje zamówienia do domów.

Z poważaniem Zarząd.

TWO WISŁA

PRZECHOWYWANIE MEBLI w Składach własnych
Opakowanie i Przeprowadzki. Wydzielanie Pożyczek.
Łódź, Piotrkowska № 69. Tel. 28-90. — Warszawa, Marszałkowska 104. Tel. 88-66

Restauracya I rzędu A. INIS

(dawniej A. Stępkowski)

Pasaż Meyera № 7. — Telefon № 10-94.

Poleca codziennie świeże:

Ostrygi ostendzkie, Homary żywe, Turboty, Solki i wszelkie delikatesy.

Oprócz tego jako nowość specjalności konsumencyjnej, **baranina francuska (de-pre-sale)** i **cielęcina sigorska** oraz szparagi brunszwickie.

Dr. M. Silberstrom

Cegielniana № 38

POWRÓCIŁ

5099

KURSY HANDLOWE

Koncesya W. Kujawskiego, pod kierunkiem

Stanisława Lipińskiego

Kancelarya otwarta od 7-ej do 9-ej wieczorem, codziennie z wyjątkiem sobót i niedziel.

Piotrkowska 157. Telefonu № 8-58.

Lecznica chorób skórnych i wenerycznych

D-rów Falka, Golca i Jelnickiego

ulica Wólczańska № 36. — Telefonu 14-81.

Dla chorych stałych (oddzielne pokoje i ogólne sale) i przychodni. (Porada 60 kop.—Godz. przyjęć od 8—9 rano, 11¹/₂—1¹/₂; w południe i 7¹/₂—8¹/₂; wieczorem, w niedzielę i święta od 8—10 rano i od 12¹/₂—1¹/₂ po południu. — Badanie i leczenie światłem i elektrycznością. — Badanie krwi przy syfilisie.

Szanownych Pacjentów b. p.

D-r J. BIRENWEIG

którzy zalegają za leczenie, uprasza się niniejszem o łaskawie najrychlejsze przesłanie należności na ręce pozostałej rodziny.

Adres: SREDNIA № 3, m. 5.

Teatr Popularny

przy ul. Konstantynowskiej 16.

Dziś w
sobotę
jutro w
niedziele
po połud.**Domny polskie.**
Wielki nieboszczyk wieczorem „Domny polskie”

Znakomity środek odżywczy

KEFIR ZYCKIEGOnagrodzony trzema złotymi medalami i jednym srebrnym
poleca **Apieka W. DANIELECKIEGO.**

Łódź, Piotrkowska 127, tel. 12-95.

420r

Dr. med. P. LANGBARD

Zawadzka 10

b. asystent kliniki berlińskiej, specjalista chorób weneryznych,
skórnych, włosów i niemoody płciowej.

Godziny przyjęć: od 8—1 i od 4—8 dla pań od 4—5-ej

Pzy leczeniu syfilisu stosowanie preparatu „606”—„914”.

Leczenie za pomocą elektryczności (elektroliza). Masaż wibracyjny.

Badanie nerek, pęcherza i kanału. Endoskopia i cystoskopia. 2600

Biuro Techniczno-Ogrodniczesporządza plany ogrodów, przerabia stare oraz wielki
wybór drzewek owocowych i parkowychPoleca **Zakład Ogrodniczy Julianów**
Piotrkowska № 83, L. Kofaczkowski. 3518

**Szanownym naszym prenu-
meratorom zamiejscowym przy-
pominamy o odnowieniu prenu-
meraty za kwartał następny i
uregulowaniu zaległej opłaty.**

Optymizm dyplomacji.

Europa przeżywa ostatni przedwojenny okres optymi mu dyplomatycznego. Jest to optymizm zawodowy, który ma zawsze dwa cele. Jeden formalny; dyplomaci chcą spełnić swoje zadanie do ostatka, podobnie jak lekarze, którzy wstrzykawkę z kamforą, solą i t. p. do ostatniej chwili przed katastrofą z rąk nie wypuszczają. Drugi cel realny; możliwie największe uspokojanie publiczności, przedewszystkiem zaś giełdy, która, jak wiadomo, na wahanie temperatury politycznej jest niezmiernie wrażliwa.

Obecnie optymizm swój fabrykują dyplomaci europejscy z tem większym mozolem, że opiera się on na zasadzie „contra spem sperare”... — Szanse pokojowego załatwienia problemu bałkańskiego i zażegnania strasznej burzy mają się jak 1 do 100, a to przedewszystkiem z tego powodu, że na pół jawny antagonizm wzajemny mocarstw opiekuńczych wyklucza szczerą i solidarną ich postępowania.

Państwka bałkańskie nie odważyłyby się na kroki tak bardzo ryzykowne, gdyby nie miały gwarancji dość poważnych, że w razie przegranej nie utracą ze swego stanu posiadania, a w razie zwycięstwa osiągną korzyści.

Jakież są ich pretensye?

Bułgaria domaga się „autonomii” Macedonii Serbia „autonomii” Starej Serbii i „okna” na morze, więc część północnej Albanii. Autonomia w rozumieniu tych państw jest tylko przejściem do całkowitego zawiadnięcia „wyzwolone-
mi” ziemiami.

Takie zdobycze państw bałkańskich byłyby przekreśleniem i zniweczeniem całej tak zwanej „misy historycznej” Austrii na Bałkanach. Nie używając wielkich słów, można powiedzieć, że przejście ziem albańskich i Macedonii z pod panowania tureckiego pod jakiegokolwiek inne, nie austriackie, byłoby początkiem końca mocarstwa węgry, a prawdopodobnie także i państwowego bytowania Austrii. Odcięta od morza i od dróg prowadzących na jedyny jej rynek, Lewant i bliski wschód, utraciłaby Austria gospodarczą rację bytu swojego istnienia. Odśrodkowe dążności jej narodów musiałyby się wzmocnić niezmiernie, ponieważ państwo nie mogłoby już zaspokoić potrzeb ich życia ekonomicznego. Utrzymanie więc otworem dróg handlowych, wiodących na Wschód, jest dla Austrii kwestyą życia.

Bez porozumienia się szczerego i rzetelnego Rosyi z Austrią zapobieżenie wybuchowi wojny jest niemożliwe i wojna na Bałkanach lada dzień wybuchnie.

Czy uda się ją zlokalizować?

W odpowiedzi na to pytanie zastosujemy sztukę wysnuwania najprostszyc wniosków. W wojnie zwycięży albo koalicja państw bałkańskich, albo Turcyja.

Ani w pierwszym ani w drugim wypadku kwestya bałkańska nie będzie jeszcze rozwiązana, bo Austria z wyłuszczonej powodem nie będzie mogła pozwolić zwycięzcom na zagarnięcie zdobyczy, z drugiej strony mocarstwa bliżej zainteresowane na wschodzie europejskim również wystąpią z protestem.

Antagonizm mocarstw może więc łatwo doprowadzić do rozszerzenia się pożaru wojennego poza Bałkany. Dzięki zaś dalszemu poplątaniu najżywniejszych interesów innych mocarstw i wiążących je zobowiązań, musiałyby wyniknąć inne wojny, tak, że od pożaru bałkańskiego snadno może zająć się cała Europa od morza Północnego po Egejskie...

Jest to niebezpieczeństwo nie straszne, ale potworne. Usunięcie go jest też najtrudniejszym zadaniem, jakie kiedykolwiek stało przed dyplomacją. Najpewniejszem jego zażegnaniem byłoby, gdyby któreś z państw interesowanych dobrowolnie wyrzekło się swoich aspiracji i najżywniejszych interesów, gdyby dobrowolnie zechciało stać się kozłem ofiarnym na odkupienie ciężkich grzechów współczesnej Europy.

Narody jednak i państwa, to nie rozbitki na wafelach trawie płynący, z których jeden po drugim daje się dobrowolnie zabijać, aby ciałem swem pozostałych nakarmić...

St.

W przededniu wojny.

Sytuacja na półwyspie Bałkańskim docho-
dzi do największego napięcia, szanse jednak powstrzymania wybuchu wojny nie znikły jeszcze zupełnie. Opierają się one w pierwszej linii na rzekome porozumieniu co do spraw bałkańskich, do jakiego przejść miało między Austro-Węgrami a Rosyą, następnie zaś na braku finansowych środków w Bułgarii, Serbii, Grecyi i Czarnogórze do prowadzenia wojny. I rzeczywiście, dokonane w tych państwach mobilizacye wyglądają raczej na środek do wywarcia moralnej presyi na Turcyę, względnie na mocarstwa, niż za krok, mający pociągnąć za sobą — w nieuniknionej konsekwencji — wojnę.

Wreszcie, nie bez znaczenia dla sprawy utrzymania pokoju jest zachowanie się Austro-Węgieł. Trudno bowiem przypuścić, aby sfery kierujące w Austro-Węgrzech nie poczyniły już teraz odpowiednich zarządzeń, gdyby wybuch pożogi bałkańskiej groził bezpośrednio. O taką lekomyślność trudno posądzać hr. Berchtolda, względnie bar. Auffenberga. Tymczasem o takich zarządzeniach nie tylko, że nie słyhać, ale owszem hr. Berchtold nie przestaje w obu delegacyach zapewniać, iż szanse pokojowe nie są stracone i że w najgorszym razie wojna na półwyspie Bałkańskim zostanie zlokalizowana.

„Wynik wojny i procesu niepewny jest” — mówi przystawie łacińskie, a historia potwierdza w całej rozciągłości tę sentencyę. Nie na miejscu zatem byłoby bawić się teraz w przepowiednie o przebiegu a tem mniej wyniku wojny, która, bądź jak bądź, wisi w powietrzu. Tyle jednak należy stwierdzić, że ewentualna wojna, chociaż dla Turcyi bardzo ciężka, niekoniecznie musi skończyć się jej przegraną, jeżeli tylko mocarstwa zachowają absolutną neutralność i nie przyjdą państewkom bałkańskim z pomocą. W tym względzie zachowanie się Włoch będzie decydującem. Flota bowiem włoska, atakując brzegi Turcyi europejskiej, może w najwyższym stopniu paraliżować swobodę jej ruchów na lądzie.

Rozwój Gazowni Łódzkich.

Zaproszeni do jury wystawy rzemieślniczej dla rozpatrzenia eksponatów paru firm, a między innymi i gazowni miejskich w Łodzi, mieliśmy

sposobność zapoznać się szczegółowo i fachowo z rozwojem tych ostatnich w ciągu czterech lat. Rozwój ten ujawnia się w wyprodukowaniu gazu w roku 1908 — 262 milionów stóp sześciennych

1909	— 285	„	„	„
1910	— 310	„	„	„
1911	— 349	„	„	„

Przy tak olbrzymim i szybkim wzroście spo-
żerowania gazu, a wobec uciążliwego kontrak-
tu 10-letniej dzierżawy gazowni, z zobowiąza-
niem wyłożenia 400,000 rb. na inwestycye, ma-
jące na celu rozszerzenie zakładów, znalazł się
kierownik w niesłychanie trudnym położeniu i
natrafił na zadania wielce zawiłe do rozwiązania.
Rozwiązania te musiały zadowolnić z jednej
strony władze miejskie, a z drugiej — dzierżaw-
ców, (dwa odmienne obozy), a nadto odbiorców
gazu.

Zapoznawszy się bliżej z poszczególnymi ur-
ządzeniami wykonanych ulepszeń (a niektóre
z nich są osobliwościami techniki gazowej) przy-
szliśmy do przekonania, że Łódź posiada wzor-
ową gazownię, przewyższającą pod niektórymi
względami nawet pierwszorządne gazownie za-
graniczne.

W ostatnich latach zostały wprowadzone
w działanie:

1) Nowa gazownia, mająca na celu wytwa-
rzanie t. zw. gazu wodnego, w połączeniu z ur-
ządzeniem do karbonizacyi, czyli wzbogacenia
gazu wodnego ciężkimi węglowodorami drogą
rozkładu pary ropy naftowej. To ostatnie urzą-
dzenie daje możność nadawania gazowi wodne-
mu własności nieróżniących się niczem od gazu
otrzymanego z węgla kamiennego, a nawet pod
niektórymi względami go przewyższających.

Stosownie do warunków kontraktu z mia-
stem, gazownie mają prawo dodawać stale do
gazu węglowego 30 proc gazu wodnego, z któ-
rego to prawa korzystają w chwilach gwałtowne-
go zapotrzebowania gazu, ale tylko w 15 pr.,
ponieważ koszt własny jego jest droższy od ga-
zu węglowego wskutek wysokiej ceny ropy na-
ftowej. Gazownia wodna gra zatem rolę rezerwy
łatwej do uruchomienia, wymaga mało kapitału
i niewiele miejsca.

2) Dalekociecznia z olbrzymim zbiornikiem
na 250,000 stóp sześciennych w lesie przy ulicy
Srebrzyńskiej dla zasilania gazem północno-za-
chodniej części miasta, t. j. całej dzielnicy w kie-
runku ul. Konstantynowskiej.

Oddawna sieć rur miejskich na krańcach
miasta, w szczególności w północno-zachodniej
dzielnicy, była niewystarczającą. Zamiast więc
wymiany rur w 3/4 częściach miasta na grubsze,
co pochłonęłoby setki tysięcy rubli, wybudowa-
no zbiornik dla gazu przy ul. Srebrzyńskiej, za-
silający gazem północno-zachodnią część sieci
rur gazowych, sam zaś otrzymuje gaz ze starej
gazowni za pomocą osobnej rury długości 6
wiorst, a w którą gaz jest wpompowany przez
kompresor. Urządzenie to, zwące się daleko-
ciecznią, jest pierwszym w Państwie Rosyjskiem,
w zastosowaniu zaś do podniesienia sprawności
starej sieci rur gazowych — pierwszym w Eu-
ropie.

Miejsce pod zbiornik wybrane zostało przy
uwzględnieniu gazowo-technicznych warunków,
jako najodpowiedniejsze dla zapoczątkowania no-
wej przyszytej gazowni i w tym celu zbiornik dla
gazu odrazu został przysposobiony dla łatwego
potrójnego powiększenia jego pojemności przez
t. zw. teleskopowanie.

Wskutek poprawienia się ciśnienia gazu w ru-
rach w północno-zachodniej dzielnicy u konsu-
mentów, poprawiła się wydajność siły światła
w palnikach Auera, ponieważ z podniesieniem
się ciśnienia gazu, siła światła wzrasta prędzej,
aniżeli zużycie gazu.

3) Urządzenie doskonałego laboratorium
chemiczno-fizycznego, umożliwiającego wszech-
stronne badanie gazu w różnych jego fazach wy-
twórczości.

Poza temi trzema kardynalnemi inowacyami,
wprowadzono wiele urządzeń pomocniczych, po-
zostających w ścisłym związku z gazownią wod-
ną, dalekociecznią, lub laboratoryum.

Gaz, wytwarzany dla konsumpcyi miasta, jest
znakomity i bardzo mało miast wielkich może
się poszczycić takim produktem techniki. Zawar-
tość związków siarkowych i amoniaku w gazie
nie tylko jest mniejsza od cyfr dozwolonych
w kontrakcie, lecz wykazuje tylko ślady. Jego

siła świetlna i wartość opałowa znacznie przewyższają żądane granice w kontrakcie (kontrakt żąda 5,000 kaloryj, gaz posiada 5,370 do 5,940 kaloryj). Siła światła normalnego palnika latarni miejskiej w Łodzi jest 80 — 100 świec Hefnera, kontrakt wymaga 60—70 świec.

Jednak i najlepszy gaz, w czasie silnych mrozów, wydziela z siebie w rurach części stałe pod postacią kryształów naftaliny, albo ciężkich węglowodorów, albo szronu wodnego; zatykają one rury i wymagają kłopotliwych robót koło odmrażania. I w tym kierunku zastosowano innowacje, polegające na wprowadzaniu do gazu w czasie mrozu pary ksylolu i spirytusu.

Nadmienić trzeba, że produkowanie gazu należy do tak zwanych fabrykacji brudnych: ciągłe ładowanie i wyładowywanie węgla, koksu, smoły, amoniaku i odpadków fabrykacji, robi tego rodzaju zakłady bardzo brudnymi i nieprzyjemnymi. Łódzkie gazownie, pomimo to, w ostatnich paru latach zamienione zostały w bardzo ładne skwery i parki, a wszędzie czystość wzorowa.

Wszystkie te trudne zadania rozwiązał bardzo szczęśliwie i umiejętnie obecny dyrektor gazowni, p. Czesław Swierczewski, czem słusznie i sprawiedliwie zasłużył sobie na wielkie uznanie.

(Podpisali inżynierowie): *M. Suligowski,*
Br. Micheli,
J. Procter,
E. Krodkiwicz.

Syndykat rybny.

Obrót roczny w handlu rybami jest ogromny — kilkakrotnie sto tys. rubli — zyski zaś, zwłaszcza w niektórych porach roku, są tak znaczne, że każdy z hurtowników, do niedawna biedaków, jest kamienicznikiem — bogaczem.

Łatwo mu się z bogacić, skoro może brać za swój towar ceny dowolne. Hurtownicy, zagarnawszy handel rybny, związali się w cichy syndykat i obcym wszystkie drogi do hurtowego handlu zagrodzili. Współzawodników do tego handlu, bardzo korzystnego, nie zbrakłoby z pewnością. Tak samo ci, jak tamci znaleźli by drogi do Carycyna, Pskowa, Rostowa i innych źródeł, ale stoją temu na przeszkodzie także niby względy higieniczne.

Z tych właśnie względów niedozwolone jest sprzedawanie ryb poza miejscami na ten proceder przeznaczonymi. Placów, na których prowadzi się handel rybami, jest na Łódź zama-

Czytajcie „Miesiąc Ilustrowany”

Nr 5 wrześniowy zawiera 98 ilustracji i 100 str. zajmującego tekstu, między innymi: „Artystyczna Para—Ludowa i Zmurko (25 reprod.), Cudy Chirurgii (przeszczepianie członków i organów), Dziwy przyrody (18 ilustracji), Nowele, poezye, moda, humor, dział aktualny. Numer pojedynczy kop. 60 w księgarniach, kioskach. W prenumeracie kop. 50. Redak., Warszawa, Wspólna Nr 45. 3051

ło; każdy dzierżawca placu ma na swoim monopol. Otóż tych kilku monopolistów utworzyło z łatwością syndykat o którym mowa.

Lecz miasto posiada place nie przynoszące żadnego dochodu, na tych powinny być urządzone targi rybne i za stosowną opłatą na nich wynajmowane miejsca tym, którzy handlem rybami trudnić się zechcą.

Monopolisci zmówili się, aby zamiast sprzedawać większą ilość pudów i zarabiać na pudzie 2—3 rb., sprowadzić mniej pudów i mieć na pudzie 4—5 rb.

Przed kilku laty na święta Bożego Narodzenia zyskiwali po 8 (wyraźnie ośm) rubli na jednym pudzie. Gdy przed niedawnym czasem funt śniętych ryb kosztował 12 — 18 kop., żywych 20 — 30 kop., to dziś śniętych funt kosztuje 35 — 40 kop., a żywych 50 — 60 kop.

O zdzierstwo to tylko hurtowników winić można. Sprzedawcy detaliczni, czyli przekupnie, płacąc za towar drogo, muszą go jeszcze drożej sprzedawać i w dodatku dawać nierzetelną wagę, żeby także „zarobić”.

Nie zdarza się prawie nigdy, żeby kupujący otrzymał tyle funtów ryb, za ile zapłacił. Tak wagi (szale), jak i ciężarki (gwichty) są fałszywe. Choć na pozór ciężarki wyglądają odpowiednio, jednak do każdego funta braknie po 2 — 4 funtów, kupujący zaś większą ilość może być pewny, że go na kładziesiąt kop oszukano.

Gdy która z oszukanych gospodyń ma od wagę wrócić i upominać się o zwrócenie nadpłaty, lub dodanie brakującej ilości ryb, spotka ją grad obelg i wymysłów, jakich może w życiu swoim nie słyszała.

Gdy kto potarguje, a nie kupi, mając od wagę powiedzieć delikatnie, że ryby nie są bardzo świeże (a czuje, że śmierdzą) — zaraz usłyszy, że nie kupić, ale kraść przyszedł. Sami konsumenci ośmielają tych ludzi do zachwalstwa Boć przecież ryby nie są pokarmem niezbędnym. Bez ryb łatwo się można obejść. Gdyby społeczeństwo, albo przynajmniej duża jego część zrzekła się czasowo tego pokarmu, to ceny w krótkim czasie spadłyby do właściwego poziomu i sprzedawcy staliby się pokorniejszymi, grzeczniejszymi.

Głównymi konsumentami ryb są żydai, a których żadna furoczystość, żadna sobota ani święto bez ryb obejść się nie może. A przecież ryby, nietylko skutkiem wysokiej ceny, ale także skutkiem swej przyrodzonej właściwości, przyczyniają się prawdopodobnie do wzrostu nędzy żydowskiej.

Podług bowiem badań uczonych, prof. Pavy'ego i d-ra Davy'ego, ludzie, należący do ichtyofagów (żywiących się rybami) wyróżniają się szczególnie zdrowiem i płodnością, może więc częstemu konsumowaniu ryb żydzi zawdzięczają swą większą od innych narodów płodność, która w klasie ubogiej staje się nieraz prawdziwą klęską.

Niedawno temu czytałem w jednym z pism miejscowych, że hurtownicy rybni postanowili starać się o zarejestrowanie związku handlarzy rybami „w celu uregulowania wzajemnych stosunków”. Powinno raczej być: w celu większego wyzysku.

Związek ten dałby syndykatom już istniejącemu podstawę prawną i ułatwiłby porozumiewanie się wzajemne.

Z tego, co wyżej powiedziano wynika, że na ukrócenie samowoli monopolistów mogłyby wpłynąć następujące środki:

1) Urządzenie w kilku jeszcze punktach miasta rynków do sprzedawania ryb, a najlepiej gdy rynki takie miasto na swych placach wolnych założy.

2) Ludność, głównie żydowska, ta bowiem na soboty i święta stale kupuje ryby — powinna na jakiś czas wyrzec się tego pokarmu, chyba go dostanie po cenie dawniej praktykowanej, żeby konsument nie był tak haniebnie obdzierany.

3) Aby kupujący ryby i płacący należność za pełną wagę tychże nie był okradany na wadze i zamiast 32 funtów nie otrzymał 24 — 26 funtów za funt, należy na każdym targu urządzić wagi rządowe, gdzie kupujący mogłyby sprawdzić, czy otrzymał tyle towaru, za ile zapłacił.

Haes.

Jaki był powód epok lodowych.

Głazy, które napotykamy na polach, niekiedy nawet w ilości aż nazbyt utrudniającej pracę rolnika, były do nas przyniesione przez tak zwane lodowce, które niegdyś pokrywały nietylko nasz kraj, ale całą niemal Europę oraz inne części świata.

Prawie pewnym jest, że w owej epoce ziemia nie była zamieszkała. Nietylko człowiek,

dzi, gdyż oni, tak postępując, czynią to, co im postannictwo człowieka czynić nakazuje.

— I dlatego muszę zaznaczyć, że podporządkowaliście interesy własnej ludności dla tych obcych, którzy kpią z waszego optymizmu, bo go nie rozumieją, bo on dla nich w tych kwestiach jest nieznanym.

Pomagać ludziom w niedoli — to obowiązek każdego człowieka, ale pomagać można ludziom z zasady dobrym, szczerym nie fałszywym...

Szczęściem, że nasz robotnik, ulagający tym samym wpływom co i część inteligencji, obalamany przez dłuższy czas hasłami rozsiewanymi przez wiecowych towarzyszy, prędzej otrząsnął się z tego, niż ta doktrynerska część owej inteligencji.

Przekonał się bowiem nasz robotnik, że użyto go do wyciągania kasztanów z ognia, dla kogo innego.

Po olbrzymich strajkach i walkach bratobójczych, po niezmiernie uciążliwych lokautach, dola robotnika nie poprawiła się nic. Wytargował on wprawdzie pewne podwyżki dla siebie, ale wzięwszy pod uwagę powstałą w ostatnich czasach drożyznę, można powiedzieć, że obecnie położenie ekonomiczne pracujących w gorszych warunkach, niż przed owym okresem, w którym bramy niby nieznanego rajy przed nim dobrodzieje ludzkości otwierali.

Mimo ciężkiej szkoły, jaką w ostatnich czasach przeszedł robotnik łódzki, przyznać trzeba, że jednak jeszcze pozostały z tych olbrzymich mas rozbitki, które wierzą, iż propagandą niedawna należała do systemów zbawieniowych.

Coraz to nowe fakty, bijące w oczy i mówiące same za siebie, nie są w stanie nawet

osłabić wśród tych rozbitków wiary w prawdziwość podanych im teorii.

Pomijając sfery handlowe, chciwe rubla, jak zgłodniały wilk — żeru, które dla „geszeftu”, pierwsze obcięły zarobki robotnikowi, zaznaczyć musimy, że nawet inteligencja w tym obozie wydaje jednostki dziwnie zacofane, choć bezustannie deklamujące dytamy na cześć postępu.

Zwróć tu uwagę na jeden fakt.

Nie będę wymieniał, kto go zrobił. Czy wyszedł on z ust polaka, Niemca czy żyda i podam ten fakt pod ocenę ludzi najskrajniej postępowych, lub tych przeczułonych, którzy do dziś dnia deklamują o obowiązkach dla klasy najniezszczęśliwszej.

Oto odbywa się w jednej z sal publicznych zabawa, w której śpiewak recytuje piosenki satyryczne.

W piosenkach tych zawarta jest pewna satyra stosunków miejscowych — satyra wreszcie bardzo nieszkodliwa...

Wszakże tego rodzaju utwory zyskały prawo obywatelstwa w najdawniejszych czasach, kiedy obywatele nie mieli jeszcze wyobrażenia ani o kompasie, ani o Nowym świecie (Ameryce), ani o telefonie, fonografie, aeroplanie, telegrafie bez drutu... nawet o obrocie ziemi około słońca...

Lucyliusz, Horacyusz, Persyusz, Juwenalis chlastali, jak biczem, ostrą satyrą zepsute obyczaje, niesprawiedliwe rządy i t. p. Nikt ich za to nie kamienował!

A u nas, w Łodzi, dzieje się inaczej... Tu odrazu znajdują się ludzie, którzy w życiu prywatnym nie mają słów potępienia dla

KRONIKA TYGODNIOWA.

Wsteczność polaków. — Doktrynerzy. — Postępowcy z patentami. — Oszołomieni „towarzysze”. — Wiązanka ciężkich zarzutów. — Co mówią fakty?

— Polacy wsteczniczy!

— Polacy narodowcy!

— Polacy nie umieli zasymilować żydów.

Oto zarzuty codziennie dające się słyszeć w Łodzi. Powołani i niepowołani demagodzy zwracają się najczęściej do szerszych klas, mniej uświadomionych i wywołują najrozmaitsze przykłady na poparcie tych bredni.

Pamiętamy, boć to było tak niedawno, jak za czasów „wolnościowych” wiecowi mówcy bezkarnie urągali wszystkiemu co polskie.

Nieraz zachodziły takie sytuacje, że polak, nieznający dziejów ojczystych, a wrażliwszy i bezkrytycznie urobiony na modłę nowoczesnego postępu (?), wstydził się przyznać, kim jest.

Większość robotników była pod wpływem agitatorów, ba, nawet pewien odłam inteligencji począł tworzyć nowe stronnictwa, które miały na celu obronę praw nie ludzi osiadłych na tej ziemi od wieków, ale właśnie tych przybyszów nieszczęśliwych.

Gdy ktoś zrobił im wymówkę, poco tak czynią, odpowiadali z pewną swadą:

— Oni przechodzą te same losy, co my, więc musimy iść z nimi i osłaniać ich.

Na zapytanie zaś, czy ci współtowarzysze naszych losów ocenia i rozumieją to postępowanie, tłumaczyli, że ich to nic a nic nie obcho-

ale mnóstwo innych stworzeń znaleźćby nie mogło warunków dla swego istnienia.

Takie okresy lodowe powtarzały się wielokrotnie w życiu kuli ziemskiej.

Zachodzi pytanie wysoce interesujące, jaka była ich przyczyna i czy mogą się jeszcze powtórzyć.

Dawano różne rozwiązania tych zagadek.

Najbliższemu prawdy zdaje się być to, które podał francuz Eugeniusz Dubois i niezależnie od niego kilku innych uczonych, mianowicie, że słońce, które dziś należy do gwiazd żółtych, bardzo gorących, było niegdyś czerwone, o wiele chłodniejsze.

Jeśli to przypuszczenie jest prawdziwe, to słońce wielokrotnie już musiało zmieniać temperaturę, bo inaczej przeszłość ziemi obejmowałaby jeden tylko okres lodowy a tymczasem było ich więcej.

Od czego zależą te zmiany temperatury słońca — nauka dotąd jeszcze nie wykryła i zapewne nieprędko jeszcze wykryje.

Dlatego też musi pozostać tymczasem bez odpowiedzi pytanie: czy nadejdzie znowu okres lodowy na ziemi i jak prędko może to nastąpić.

(Podług „Wszecchiwiata“)

Projekt budżetu m. Łodzi na rok 1913.

(Ciąg dalszy).

Rozchód.

Dział I. Wydatki bieżące.

ROZDZIAŁ II.

Utrzymanie nieruchomości miejskich i wynajęcie lokalów na koszt miasta:

28) Na wynajęcie w Stokach placu pod prochownię wojskową	150 — 00
29) na opał i światło lokalu magistratu i kas miejskich, mieszczących się w dwóch domach	1200 — 00
30) na wynajęcie lokali dla policyi miejskiej	112210 — 00
31) na opał i światło tyłże	26793 — 01
32) na reparację zegara miejskiego	100 — 00
33) na wywożenie nieczystości z magistratu	449 — 00

Żądajcie zawsze i wszędzie cykoryi Bohne'go z „Podkową”, a otrzymacie paczkę cykoryi gwarantowanej czystości i najlepszego gatunku. 2253

34) na oczyszczanie kominów w domach miejskich	44 — 00
35) na oświetlenie gazem 5 latarni w korytarzach magistratu	116 — 65
36) na wynajęcie lokalu dla 12 sędziów pokoju	7920 — 00
37) na wynajęcie lokalu dla sędziego pokoju przy hipotece powiatowej	1110 — 00
38) na wynajęcie lokalu dla 2 sędziów pokoju dodatkowych	600 — 00
39) na wynajęcie lokalu dla zjazdu sędziów pokoju i prezesa	1030 — 00
40) na wynajęcie lokalu dla II gimnazjum męskiego	12000 — 00
41) na wynajęcie lokalu dla biura adresowego	2775 — 00
42) na wynagrodzenie za prowadzenie meldunków	120 — 00
43) na podatki rządowe z nieruchomości miejskich	2295 — 85

razem rozdział II — 168913 — 51

(W budżecie z r. 1912 było 152549 — 44).

ROZDZIAŁ III.

Na utrzymanie zewnętrznego porządku w mieście:

44) Na oczyszczanie placów i ulic przed nieruchomościami miejskimi	7171 — 60
45) na najem stróżów nocnych do pilnowania kasy miejskiej	918 — 00
46) na oświetlenie ulic gazem	75744 — 50
47) na oświetlenie niektórych ulic elektrycznością	10000 — 00
48) na reparację mostów na ulicach	1407 — 73
49) na reparację bruków kamiennych	36294 — 91
50) na reperację studzien i pomp miejskich	3200 — 00
51) na oświetlenie zegara na ratuszu	138 — 45
52) na iluminację magistratu w dnie galowe	100 — 00
53) na oczyszczanie i asenizację w ogrodach miejskich	340 — 00

54) na oczyszczanie parku „Zródlika“	113 — 00
55) na wynajęcie placu pod śmiecie, wywożone z miasta	2000 — 00
56) za korzystanie z telefonów w biurach miejskich	600 — 00
57) za telefony dodatkowe w biurach policyi	160 — 00
58) na utrzymanie w porządku plantacji miejskich	995 — 24
59) na opał dla oranżeryj w ogrodzie miejskim	515 — 00
60) na utrzymanie pary koni w ogrodzie miejskim	419 — 72

razem rozdział III — 140118 — 15
(W budżecie z r. 1912 było 136760 — 22).

(d. c. n.)

KRONIKA.

(x) Reklamacje wyborcze. Pracownicy niektórych banków łódzkich, płacący podatek przemysłowy z tytułu zajmowanych posad, nie zostali wciągnięci na listy wyborcze, pomimo, że wielu z nich oprócz tego opłaca podatek mieszkaniowy. Po ogłoszeniu list prawyborczych wystąpili oni z reklamacjami do gubernialnej piotrkowskiej dla spraw wyborczych komisji, od której niektórzy otrzymali odpowiedź, że na zasadzie ustawy o wyborach do Dumy państwowej podane przez nich reklamacje pozostawiono bez skutku, ponieważ nie przedstawili dowodów o zapłaceniu w ciągu roku podatku przemysłowego lub mieszkaniowego; przyczem dodano, że na podobną rezolucję komisji może być wniesiona skarga do senatu rządzącego w ciągu 3-ch dni od daty otrzymania rezolucji.

Skarga taka podaje się do piotrkowskiej komisji gubernialnej dla spraw wyborów do Dumy państwowej, bez opłaty stempla.

„Kuryer Warszawski“ w Nr. 275 z dnia 4 października drukuje w tej kwestyi wyjaśnienie urzędowe następującej treści:

Senat wyjaśnił, że: 1) komisya gubernialna ma prawo poprawiać listy wyborcze nietylko wskutek rozważenia skarg i protestów, lecz także z charakteru dozoru nad niemi; 2) komisya gubernialna nie ma prawa przyjmować do rozważenia takich podań na dowód prawdy i dokumentów, które nie były w swoim czasie przed-

„cenzury pism“, a sami są najostrzejszymi „cenzorami“; co gorzej, ci ludzie nazywają się postępowcami, należą do stowarzyszeń naukowych, mają patenty uniwersyteckie.

Taki pan, usłyszawszy lekki trzask biczka satyry, która bodajby najlżej zadrasnęła jego uczucia „narodowe“, bez zarumienienia się, woła: „won“, „dołoj!“

Ten sam pan, co przy byle sposobności urąga Puryszkiewiczowi we wszystkich wypadkach, jest bardziej stronnym, niż osławiony Puryszkiewicz.

Jeżeli więc taki z uniwersyteckim patentem inteligent w podobny sposób reaguje na niewinny kuplet szansonisty, nie dziwimy się, że mniej wykształceni postępowcy (!?) w cukierniach, restauracjach i wogóle gdzie tylko mogą, urągają polakom, wołając:

— To zrobili wasi jezuitci!

A gdy ktoś przytomniejszy wtrąci:

— A co robia wasi rabini?

Wówczas rozmowa natychmiast się przerywa, a głośny poskromiciel jezuitów i dziejów polskich milknie.

Jezuitci — dawali pewną oświatę, a narada zjazdu warszawskiego rabinów — przygotowała uchwały, zabraniające żydówkom uczęszczania do szkół w ogólności.

Prawda, istnieje i taki wsteczny pogląd, według którego oświata jest początkiem wszystkiego złego na świecie, bowiem daje niezadowolenie, ale... przecież wybierając z dwóch poglądów jeden, chyba lwia część ludzi będzie wołała wziąć bodajby lichą oświatę, niż nie korzystać z niej wcale.

A teraz jeszcze trzeci fakt. Kiedy rozpoczęły się wybory do trzeciej Dumy, wzywano wszystkich towarzyszy, aby bojkutowali ją... Odezwy sypały się, jak z rogu obfitości... Kazano bojk-

utować, bo nie było szans dla przewodców „postępowych“. Dziś, kiedy te szanse się wzmo-gły, pogląd dawny upadł i tylko pepeesy nawo-lują do bojkotu...

Zrozumiej więc „towarzyszu“ kochany, że ten, co ci mówi o konieczności umiłowania ojczyzny, że ten jezuita Skarga, którego 300 rocznicę zgonu obchodziliśmy w tych dniach — nie należy do ludzi pozbawionych czci! Zrozumiej „towarzyszu“, że kraj twój, Polska, nie jest ziemią zaprzaną, bo wydała znakomitych, ludzi spory zastęp, którzy ci chlubę przynoszą.

Zrozumiej zaś, towarzyszu że, przedewszystkiem jest twoim krajem, boć twoi przodkowie wyorali te zagony, wyjeździli drogi, zrosili krwią własną jej łany. Jeżeli ten kraj utracisz, jeżeli go za miskę soczewicy sprzedasz, zostaniesz wiecznym tułaczem...

A teraz, kiedy to wiesz... idź do urny wyborczej i oddaj głos za tymi, co wmawiali w ciebie, że musisz iść za postępem i służyć tym, którzy drwią z ciebie w imię postępu, wołając: „won“ — „dołoj!“.

Jeszcze jedna uwaga.

Przez sześć wieków polacy, przyjąwszy do kraju swego żydów, żyli z nimi w największej zgodzie.

Konstytucya 3-go maja nie wyróżniała ich jako innych obywateli. W ustawach jej nie znajdujemy ani jednego paragrafu, któryby upośledzał lub ograniczał żydów. Wszystko to dowodzi, że naród polski nie robił różnicy pomiędzy jednym a drugim obywatelem.

Prawda, od czasu do czasu zachodziły pewne małe nieporozumienia, ale gdzież tych utarczek niema.

W rodzinach polskich i żydowskich, nawet najbliższe rodzeństwo prowadzi między sobą te

utarczki, ale nikt nie nazwie tego walką na noż, a jeno gniewem lub dąsami.

Prasa polska do ostatnich czasów o żydach nie pisała nigdy ujemnie.

A dziś?

Pod wpływem wypędzonego litwactwa zmienił się typ naszego dawnego żyda zupełnie.

Taki nastrój wywołał i wśród lwiej części polskiego społeczeństwa silny niesmak i wytworzył obóz opozycyjny, który z każdym dniem wzrasta. Wobec czego, ku szkodzie naszych rodzimych pojęć o państwie, zaczyna się wytwarzać nowa metoda postępowania z żydami.

Kto temu winien, niech odpowiedzą ci, którzy zniewolili całe grupy ludzi dobrej woli do opozycji, do nawoływania o ekonomiczną samoobronę.

Naprawdę coś dławi gardło, patrząc na wszczętą walkę, boć przecież kraj nic na tem nie zyska.

A czy na osłabieniu jego skorzystają ci, co ten odmet robią, to także wielki znak zapytania.

My, polacy, jesteśmy dosyć silni i dosyć żywotni, aby tę ciężką chorobę przejść. Zaznaczam tylko, że gdyby przypadkiem zamiast nas, kto inny orał zagony tej ziemi, niewiadomo, czy nowe dekrety banicyjne nie posunęłyby jeszcze dalej na zachód, aż do Pyzdr, linii osiadłości...

Te wszystkie przypuszczenia jeszcze nie minęły...

A sens moralny z tego wynika, że kto w jakimkolwiek domu mieszka, powinien przede-wszystkiem baczyć, aby były mury zdrowe i dach cały, bo inaczej woda z rynny może wpaść za kołnierz nietylko sąsiada z przeciwka, ale i jego.

stawione komisji powiatowej; 3) probostwa cerkwi, posiadających nieruchomości w miastach, nie mogą być wpisywane na listy powiatowych właścicieli ziemskich, w celu głosowania w kuryli duchowieństwa; 4) osoba, przedstawiająca pełnomocnictwo od żony na zasadzie jej cenzusu majątkowego, nie jest obowiązana przedstawiać także dokument, stwierdzający prawdziwość tego cenzusu. Sprawdzanie tego cenzusu jest obowiązkiem instytucji, które układają i sprawdzają listy.

Pracownicy bankowi, których reklamacje odrzucono, podobno podali numery kwitów z opłaconego w ciągu roku podatku przemysłowego i mieszkaniowego. Podali oni skargi do senatu.

(x) **Koleje wobec wojny.** Koleje w Królestwie Polskiem otrzymały zawiadomienie, że koleje serbskie i bułgarskie wstrzymały przyjmowanie wszystkich ładunków z Austrii, prócz artykułów żywnościowych i pośpiesznych.

Wobec tego koleje austriackie a za nimi i warsz.-wied. nie przyjmują ładunków wagonowych w komunikacji zwykłej, adresowanych do Bułgarii i Serbii, będące zaś już w drodze zostały zatrzymane do dyspozycji właścicieli ładunków.

(x) **Nabożeństwo.** Jutro 6 b. m. o godz. 11 i pół przed poł. odbędzie się w kościele ewangelickim św. Trójcy przy Nowym Rynku nabożeństwo w języku polskim.

(a) **W sprawie składki parafialnych.** Rozkład składki parafialnej na odnowienie kościoła św. Krzyża przy ulicy Mikołajewskiej w sumie rb. 9 tys. został ukończony.

Ponieważ na zasadzie instrukcji o kościołach katolickich z roku 1863, rozkłady parafialne winny być podpisane przez właścicieli nieruchomości, przeto zbieraniem potrzebnych podpisów na deklaracjach zajmą się członkowie dozoru kościelnego.

(a) **Sprawy szkolne.** Naczelnik Łódzkiej dyrekcji naukowej zawiadomił magistrat miejscowy, że rozporządzenie z dnia 11 czerwca r. b. za nr. 11970, dotyczące wprowadzenia ustanowionej przez ministerium normy, aby w klasach liczących się dzieci nie przewyższała 60, jak również skasowania drugiej zmiany w szkołach elementarnych, należy stosować z początkiem roku szkolnego 1913-go. Prawdopodobnie więc nauczyciele szkół miejskich skorzystają z tej ulgi i dokompletują wolne miejsca w szkołach elementarnych.

(x) **Biuro rekomendacji pracy.** Zaczął się już ruch prawidłowy w istniejącym przy Stowarzyszeniu biurze rekomendacji pracy. Biuro poleca licznych kandydatów i kandydatki z odpowiednimi kwalifikacjami na różne posady w szkołach i prywatnie, jak również ma do obsadzenia posady nauczycieli szkolnych w Łodzi i okolicy. Dyżury w biurze, jak również w bibliotece i czytelnicy pism, odbywają się codziennie od 6 do 8 wieczorem. Biuro pośredniczy bezpłatnie.

(x) **Piękny czyn.** Wystawa rzemieślnicza, spełniając do ostatniej chwili swoje zadanie, ofiarowała całkowity dochód z dnia 9 października na zasilenie funduszu szkoły rzemiosł, instytucji spokrewnionej swym duchem z rozwojem polskiego rzemiosła.

Szlachetny ten czyn powinien też wywołać odpowiedni odruch wśród mieszkańców naszego miasta, którzy gremialnie niezawodnie podążą w tym dniu na wystawę, aby poprzeć tak piękną inicjatywę komitetu wystawy rzemieślniczej. Niezawodnie komitet szkoły rzemiosł postara się na ten dzień o specjalne atrakcje, żeby jak najbardziej urozmaicić dzień ofiarowany przez wystawę.

Spodziewamy się, że w dniu tym tłok będzie w parku Staszica. Zwabią go konkursy, nagrody a może i słup ze srebrnym zegarkiem, frakiem i butelką szampana — dla zwycięzcy.

Zabawa rozpocznie się wcześniej — a program jej niezadługo ogłosi komitet szkoły rzemiosł.

(h) **Na posiedzeniu komitetu wykonawczego wystawy rzemieślniczo-przemysłowej,** pod przewodnictwem wice-dyrektora p. Mięczysława Niteckiego, w obecności 11 członków komitetu, przejrzano wczoraj ponownie artykuły od 217 do 244 włącznie o wystawach („Zbiór praw” tom XII, cz. 2-ga) i stwierdzono jeszcze raz, że komi-

WYBORY.

Zaznaczyliśmy, że listy wyborcze polskie będą gotowe dnia 10 października i zostaną rozesłane wyborcom.

Listy te pomieszczą: nazwiska ośmdziesięciu wyborców, a w liczbie tej kandydata polskiego, którego nazwisko również ogłosimy we środę.

tetowi pozostawia się zupełną swobodę co do wydawania nagród.

Komitet przy pracach tych posiłkuje się orzeczeniem jury, stosując się ściśle do wspomnianych paragrafów przy rozbiórce reklamacji wystawców.

Komitet, działając w tym kierunku, nie miał złej woli ani braku zaufania do orzeczeń jury, lecz powodował się otrzymanymi wyjaśnieniami, o których członkowie nie byli powiadomieni przed spisaniem swoich protokołów. Postanowiono osoby zainteresowane zawiadomić ponownie o nowych ekspertyzach.

Protokół z tego posiedzenia będzie niebawem ogłoszony w pismach miejscowych.

(x) **Wielka zabawa ludowa.** Przypominamy, że jutro na terenie wystawowym odbędzie się wielka zabawa ludowa. Komitet poczynił starania, by zabawa wypadła jaknajlepiej i wszystkich zadowolniła.

Program nader urozmaicony obejmuje: walki francuskie ze współudziałem miejscowych amatorów-zapaśników, tańce góralskie, konkurs najcięższych ludzi w naszym mieście, tryumfalny pochód dzieci z chorągiewkami, ognie sztuczne i wiele innych niespodzianek. Przygrywać będą dwie orkiestry.

Ceny wejścia niższe; dorośli płacą 20 kop., dzieci 10 kop.

(x) **Z Towarzystwa krajoznawczego.** W niedzielę d. 6 b. m. odbędzie się zwiedzenie elektrowni łódzkiej.

Członkowie Towarzystwa, mający zamiar wziąć udział w wycieczce, proszeni są o zebrać się przy wejściu do elektrowni (Targowa 29) o godz. 10 m. 15 rano.

Osoby postronne nie mogą być wprowadzane.

(x) **Związek kelnerów.** Wczoraj odbyło się pierwsze posiedzenie komisji, która zajmuje się opracowaniem normy płacy kelnerów a temsamem zniesieniem dotychczasowego zwyczaju dawania napiwków. Drugie posiedzenie tej komisji odbędzie się we wtorek 8 b. m. o godz. 4 po poł. w tym samym lokalu.

(a) **Wystawa obrazów.** Projektowana przez tutejszą kolonię artystów malarzy wystawa obrazów urządzona będzie w wynajętym już lokalu przy ulicy Piotrkowskiej 113.

Obecnie przystąpiono do prac przygotowawczych. Wystawa ma być otwarta w dniu 1 listopada r. b.

(a) **Mróz.** Dziś rano w polu termometr wskazywał 2 i pół stopnia niżej zera.

(e) **Wsparcie na chorobę.** Na skutek przedstawienia prezydenta m. Łodzi rząd gubernialny piotrkowski pozwolił na wydanie z funduszu łódzkiej kasy miejskiej naczelnikowi aresztu policyjnego p. Włodzimierzowi Jegorowowi 150 rb. tytułem wsparcia na leczenie.

(—) **Sprawa Macocha.** I szy departament karny Izby sądowej w Warszawie zdecydował ostatecznie kwestję czasu i miejsca rozpoznawania w drodze apelacji sprawy Damazego Macocha i pozostałych współoskarżonych.

Posiedzenia Izby w tej sprawie odbywać się będą w Piotrkowie, w gmachu miejscowego sądu okręgowego, a to ze względu na znaczną ilość świadków, jaką Izba postanowiła wezwać z pośród mieszkańców gubernii piotrkowskiej.

Rozprawy rozpocząć się mają w dniu 19-ym listopada r. b. i potrwać zapewne około tygodnia.

(—) **Maryawitki przed sądem.** Sędzia pokoju 1-go rewiru rozważał onegdaj sprawę maryawitek: Stanisławy Różańskiej, Maryanny Browińskiej, Wiktorii Kaczyńskiej, Łucyi Kurkowej, Maryanny Uszyńskiej, Antoniny Adamow-

skiej, Józefy Taborkowej, Salomei Fortnackowej, Karoliny Masztalarzowej, Magdaleny Piotrowskiej, Katarzyny Madziarzowej, Katarzyny Gorodeckiej, Antoniny Włodarczykowej i Bronisławy Janiakowej oraz Teodora Pokory, oskarżonych o zakłócenie spokoju publicznego i opór policyi w kaplicy maryawickiej przy ul. Franciszkańskiej nr. 27.

Oskarżone w d. 17-ym sierpnia r. b. otoczyły w kaplicy duchownego Skolimowskiego i padły przed nim na kolana, oddając mu cześć boską. Celem usunięcia fanatyczek z kaplicy, musiano wezwać policyę.

Po zbadaniu świadków, sędzia pokoju skazał wszystkie podsądne na cztery dni bezwzględ- nego aresztu.

(x) **Teatr „Casino”** w dniu dzisiejszym rozpoczyna demonstrowanie ciekawego dramatu w 3 aktach p. t. „Krach giełdowy” w wykonaniu artystów komedii francuskiej w Paryżu z udziałem głównej artystki p. Napierkowskiej.

Dramat ilustruje dokładnie nieudane spekulacje i ogólny krach na giełdzie, doprowadzający do nędzy i rozpaczki setki osób, które ulokowały swoje kapitały u bankiera Maksyma Vermont, bohatera dramatu.

Dopełniają program: wyborna komedia „Figiel aktora” i „Tygodnik Pathe” ilustrujący wypadki ostatniej chwili.

(a) **Zarysowanie się muru.** Zauważono, że mury domu Königa, przy ul. Dzielnej № 2, przylegającego do nowobudującego się domu Eisnera, na rogu Dzielnej i Piotrkowskiej № 52 — zarysowały się silnie w dolnych kondygnacjach frontowych.

Zawiadomiony o tym fakcie magistrat delegował natychmiast komisję, złożoną z wiceprezydenta p. Andrejewa, inżyniera miejskiego p. Referowskiego, budowniczego cyrkulowego p. Kuckiewicza i komisarza 3 cyrkulu p. Kulikowa, w celu zbadania przyczyny zarysowania się muru.

Komisja po zbadaniu orzekła, iż nastąpiło to skutkiem kopania fundamentów pod nowobudujący się dom Eisnera. Postanowiono tedy usunąć lokatorów z mieszkań zajmowanych z lewej strony domu frontowego i zabezpieczyć mury podporami, ogrodzić trotuar, zamykając przejście dla publiczności przez chodnik.

(a) **Echa pożaru fabryki.** Komisja budowlana dokonała oględzin spalonej fabryki Karola Eiserta, przy ul. Karola № 19. Komisja znalazła, że mury 3 piętra są tak przepalone, iż grożą lada chwila zawaleniem, wobec czego poleciła właścicielowi posesji rozebrać natychmiast całe 3 piętro od strony północnej, pozostałe zaś mury wzmocnić i powiązać belkami. Roboty winny być dokonane pod dozorem doświadczonego technika.

(e) **Ucieczka i schwytnie katorżnika.** W ubiegłą środę wieczorem z więzienia piotrkowskiego zbiegł bandyta skazany na 10 lat ciężkich robót. Przepełował on kratę i przedostał się z okna na dach korytarza napowietrznego, łączącego dwa gmachy więzienne nad ulicą Ewangelicką. Z dachu tego przeszedł po dachach do sąsiedniej posesji prywatnej i stamtąd skoczył z drugiego piętra na podwórze, przyczem potłukł się dotkliwie. Zanim zdążyła go osaczyć zaalarmowana straż więzienna, zdołał on zbiec w stronę cmentarza i tam znikł. Kajdan nie miał na sobie, ponieważ zamiéniono mu roboty ciężkie na 15 lat więzienia, jako choremu na suchoty i kajdany zdjęto.

Pościg za nim urządzono bardzo energiczny i rozpoczęto rewizję, wiadomo bowiem było, że był silnie potłuczony i daleko ująć nie mógł. W czwartek wieczorem znaleziono go chorego w mieszkaniu jednego ze złodziejów pobytowych na skraju miasta i pod silną strażą odprowadzono do więzienia.

Ucieczka bandyty z więzienia wzniciła postrach w Piotrkowie i okolicy.

(a) **Napad.** Wczorajszej nocy, na szosie Aleksandrowskiej, jakiś człowiek uzbrojony w rewolwer, zatrzymał włościan, jadących z produktami do Łodzi i rabował różne artykuły, które wkładał do worków i odnosił do pobliskiego lasu. W ten sposób człowiek ten napadł na włościankę Stanisławę Mysiak ze wsi Dalikowo, której pod groźbą rewolweru zabrał beczkę z gruszkami. Mysiak, spotkawszy po drodze 3-ch strażników, doniosła im o napadzie. Strażnicy

pobiegli do lasu. Tutaj usłyszeli jakiś szmer, a następnie 7 strzałów, jeden za drugim. Strażnicy odpowiedzieli wystrzałami. O fakcie tym zawiadomiono naczelnika powiatu łódzkiego, który zarządził pościg. Zauważono jakiegoś człowieka, który uciekając, strzelał, następnie zrzucił z siebie palto i znikł. W palcie tem znaleziono magazyn od brauninga i 14 nabojów. W głębi lasu znaleziono beczkę z gruszkami, 12 funtów masła i worki z różnymi produktami wiejskimi.

Zarządzono dalszą obławę, ponieważ zrodziło się przypuszczenie, że podczas strzelaniny nieznaną osobę został ranny i gdzieś się ukrył.

(n) **Aresztowanie złodzieja.** Wczoraj wieczorem agenci wydziału śledczego policji łódzkiej zostali zawiadomieni, że w jednym z mieszkań domu przy ulicy Franciszkańskiej nr. 37, ukrywają się złodzieje. Podczas rewizji zastano tam notowanego złodzieja, Berka Korczmańskiego, przy którym znaleziono 12 łyżeczek srebrnych, 12 nożyków deserowych, złote pierścionki, zegarki i inne przedmioty, pochodzące z kradzieży. Korczmańskiego osadzono w więzieniu.

(e) **Ochrona ewangelicka w Konstancynie.** Przed kilku tygodniami zbor ewangelicki w Konstancynie poczynił starania u władzy wyższej o pozwolenie na otwarcie przy zborze ochrony dla dzieci biednych i sierot. Obecnie gubernator piotrkowski przychylił się do starań zboru i pozwolił na otwarcie wspomnianej ochrony.

(a) **Wybory w Zgierzu.** Czynności przedwyborcze w magistracie zgierskim dobiegają końca. Wczoraj ukończono pisanie kart wyborczych, a dziś rozpoczęto rozsyłanie ich prawymborcom.

Ogólna liczba osób wniesionych na listę wyborczą m. Zgierza wynosi 914, w tej liczbie osób opłacających podatek mieszkaniowy 350 i z cenzusu mieszkaniowego... 1.

(a) **Zabudowania bez planów.** Komisja budowlana dokonała w Zgierzu oględzin całego szeregu wznoszonych tam budowli, przyczem skonstatowano, iż pięć budowli, mianowicie: Jana Dynowskiego przy ul. Piątkowskiej, Jana Piątkowskiego na Starym Rynku, Hersza Helkopa przy ul. Łódzkiej, oraz Hermana Markusa i Adolfa Wencłafa w pobliżu cmentarza ewangelickiego, prowadzone bez planów. Wobec tego wszystkie te budowle opieczetowano, a właścicieli ich, za przekroczenie przepisów budowlanych pociągnięto do odpowiedzialności sądowej.

Domy: Wencłafa, Markusa i Helkopa mają być rozebrane.

(a) **Straż ogniowa w Chojnach.** Ruchliwe Chojneńskie Towarzystwo pożyczkowo oszczędnościowe podjęło starania u władzy o zorganizowanie w Chojnach straży ogniowej ochotniczej.

(a) **Kradzież krów.** Nocy wczorajszej we wsi Waliszew Dworski, gminy Bratoszewice, z obory włościanina Jana Kacprzaka niewiadomi złodzieje uprowadzili dwie krowy, wartości 130 rb.

S Z T U K A.

(x) **Teatr popularny.** Z kancelarii teatralnej komunikują nam:

Dziś w sobotę po raz pierwszy sztuka historyczna w 6 aktach Majeranowskiego „Domy polskie”.

Jutro w niedzielę po południu o godzinie 3 wyborna komeoia w 4 aktach „Wielki nieboszczyk”, wieczorem po raz drugi „Domy polskie” w 6 aktach.

We wtorek po raz pierwszy H. Sudermana „Honor”.

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dziś Zasiława. Jutro Bronisława. W poniedziałek Rosława.

TEATR POPULARNY A. Mielewskiego (Konstancynowska 18). Dziś „Domy polskie” sztuka historyczna w 6-ty obrazach, z muzyką Majeranowskiego. (Po raz pierwszy) Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

Jutro „Wielki nieboszczyk”, tragifarsa. Początek o godz. 8 po poł. — „Domy polskie”. Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

TEATR POLSKI (Ceglana nr. 63). Dziś inauguracyjne widowisko, odegrana będzie sztuka p. t. „Jency” Rydla. Początek o godzinie 8 min. 15 wieczorem.

Jutro „Dom otwarty” Bałuckiego. Początek o godz. 9 po poł. — „Jency” Rydla. Początek o godz. 9 min. 15 wieczorem.

ZEBRANIA. Dziś mies. posiedz. członków i za-

rządu Stow. majstrów przedziałniczych (Targowa nr. 71) o godz. 8 wieczorem. — Mies. posiedz. zarządu Stow. majstrów fabr. ze współdziałaniem członków tegoż Stow. (Nowy Rynek 6) o g. 8 w.

Jutro og. zebr. członków Tow. muzycznego im. Chopina (Zielona 15) o godz. 3 pp. — Mies. zebr. czł. związku ogrodników (Ogrodnowa 18) o g. 4 pp. — Kwart. posiedz. czeladn. szewskich (Średnia 25) o g. 2 pp. — Zebr. czł. Tow. czel. stolarskich (Widzewska 84) o g. 2 pp. — Zebr. czel. siodlarsko-rymarnskich (Benedykta nr. 26) o g. 3 pp. — Mies. sesja ślaskowa cechu czel. pożyczosznich (Mikołajewska 79) o g. 2 pp. — Zebr. członków Stow. sukienników-majstrów (Aleksandrowska 24) o g. 4 pp. — Zebr. kwart. czel. krawieckich (Juliusza 22 m. 12). — Zebr. czel. zdunów (Wólczańska 76) o g. 2 pp.

TOW. „WIEDZA”. Jutro XVI koncert popularny „Wiedza” w sali Koncertowej (Dzielnia 18). Początek o godz. 3 pp.

KONCERT. Dziś koncert Leny Kontorowiczówny z udziałem Sandora Vasa w sali Koncertowej.

„HARMONIA”. Dziś wieczornica Towarz. muz.-dram. „Harmonia” (w lok. Stow. pracown. przemysłu i handlu, Zielona 15). Początek o g. 9 wieczorem.

STOW. ROB. CHRZ. (Dom Ludowy, Przejazd 54) Dziś wieczornica. Początek o godz. 7 wieczorem.

HELENOW. Jutro wielkie międzynarodowe wyścigi dystansowe Tow. sportowego „Union”.

WYSTAWA RZEMIEŚLNICZO-PRZEMYSŁOWA (Ogród Staszica) otwarta codziennie od godz. 10 rano do 10 wieczorem.

Kancelarya komitetu wystawy rzemieślniczej (ogród Staszica) otwarta codziennie od g. 9 rano do 9 wieczorem.

Jutro wielka zabawa ludowa na terenie Wystawy rzem.-przem. Początek o godz. 2 pp.

CZYTELNIJA PISM TOW. „WIEDZA” (Piotrkowska 103) otwarta od godz. 6 po poł. do 10 wieczorem, a w niedziele i święta od godz. 10 r. do 10 wieczorem.

BIBLIOTEKA STEBELSKICH (Mikołajewska 59) otwarta codziennie od g. 8 — 8 wiecz.; w niedziele i święta od 1—3 po poł.

MUZEUUM NAUKI I SZTUKI (Piotrkowska nr. 91) otwarte codziennie od godz. 4 po poł. do 10 wiecz. w niedziele i święta od godziny 12 w południe do 10 wieczorem.

Z WARSZAWY.

* Z ruchu przedwyborczego.

W sali Resursy kupieckiej odbyło się wczoraj pod przewodnictwem p. Wł. Smoleńskiego zebranie przedwyborcze, na którym kandydat wszystkich stronnictw z wyjątkiem endeków p. Jan Kucharzewski wypowiedział swoje poselskie wyznanie wiary.

P. Kucharzewski mówił o poglądach swoich na zadanie posła polskiego w Dumie spokojnie i rozważnie. Oświadczył się z całą stanowczością za solidarność w Kole, oraz za koniecznością obrony praw kościoła katolickiego. Przy całej sympatii dla powszechnej równości praw obywatelskich, p. Kucharzewski ze względów praktycznych uważa za konieczne ograniczenie w samorządzie miejskim w Królestwie.

W dyskusji zabierali głos p.p. Libicki, Dziewulski i Rosset.

W rezultacie uchwalono wydać odezwę do wyborców.

* Zapis:

Zmarła w tych dniach ś. p. Julia Miłoszowa zapisała 500 rb. na kościół na Powązkach i 1000 rb. na wykończenie budowy kościoła pod wezwaniem Zbawiciela.

* **Bezczelność złodziejska.**

Niczym innym tylko objawem dobrego humoru złodziejów warszawskich są kradzieże w rodzaju tej, jakiej się dopuścili na placu przy ul. Zgoda. Z olbrzymiego wozu „Ekonomii”, z którego wynoszono sprzęty domowe przeprowadzającego się do domu nr. 9, nie skradziono nic; natomiast—przy kręcącej się wciąż służbie kantorowej zdołano zdjąć z koni u wozu całą uprzęż, i nietylko zdjąć, lecz ją zabrać i ukryć się z nią... Kantor oblicza swą stratę na rb. 20.

Z LITWY I RUSI.

Kara prasowa. Generał-gubernator kijowski skazał w drodze administracyjnej redaktora wydawanej w Żytomierzu gazety „Wołyńska Poczta” Paleckiego na miesiąc aresztu bez prawa zastąpienia grzywną za artykuły w numerach 223 i 224 tego pisma.

Napad. Na podróżnych, jadących szosą z Płoskirowa do Kamieńca, w odległości 5 wiorst za Płoskirowem, napadli trzej uzbrojeni bandyci i, grożąc śmiercią, zabrali podróżnym wszystkie pieniądze, poczem znikli bez śladu. Policja rozpoczęła poszukiwania, lecz jak dotychczas bezskutecznie.

Zawierucha bałkańska.

Z trzech stron dochodzą równocześnie wiadomości, dotąd nie sprawdzone, o starciach zbrojnych na Bałkanach. Z Londynu donoszą, że koło miejscowości Harmanlu, 60 km. od Adrianopola na północ, przyszło do starcia między bułgarami a turkami. Zabitych i rannych ma być z obu stron około 300.

Równocześnie donoszą z Konstancynopola, że pod miejscowością Mustafa przyszło do starcia między kawalerią bułgarską a piechotą turecką. O wyniku tego starcia niema szczegółów.

Wreszcie donoszą z Białogrodu, że pod Nowym Bazarem przyszło do starcia między serbami a turkami.

Co się tyczy pierwszych dwóch wiadomości to sądzą, że są one identyczne, mianowicie Mustafa i Harmanlu leżą dość blisko siebie, Harmanlu po stronie bułgarskiej, Mustafa po tureckiej, na północ od Adrianopola, zdaje się więc, że o jednym starciu są podwójne wiadomości.

Do Wiednia nadeszły wiadomości, że na granicy serbskiej i bułgarskiej było w ostatnich 24 godzinach kilka potyczek z wojskami tureckimi.

Nie uważają ich tutaj jednak za wybuch wojny, ale za zwykłe starcia graniczne.

Z Konstancynopola donoszą, że niema już nadziei utrzymania pokoju. Mogłaby jedynie zaradzić szybka interwencja mocarstw.

Turecy stanowczo nie przepuści greckich okrętów i nie pozwolą na przewóz amunicji serbskiej.

Korespondent „Loc. Anzg.” rozmawiał z tureckim ministrem spraw zewnętrznych. Minister oświadczył, że Turcy jest zupełnie do wojny gotowa. Uważa jednak, że będzie ona straszna, gdyż będzie formalną rzezią, tak rozgorczyeni bowiem są turecy.

Z Aten donoszą; Książę Andrzej zjawił się u ministra wojny i prosił o pozwolenie służenia ojczyźnie. Wczoraj wieczorem odbyły się liczne manifestacje patriotyczne. Króla, którego oczekują w niedzielę, pr. wujają owa-cyjne przyjęcie.

Z Białogrodu wydano 400 albańczyków, którzy wyjechali do Turcji.

„Loc. Anzg.” donosi, że wczoraj w południe na giełdzie berlińskiej rozeszła się wiadomość o częściowej mobilizacji armii rumuńskiej. Wiadomości tej wprawdzie zaprzeczono, prywatne telegramy stwierdzają jednak, że częściowa mobilizacja istotnie się odbywa i to w porozumieniu z Austro-Węgrami.

Armję serbską podzielono na 3 korpusy. Dowództwo nad jednym z nich obejmie następcą tronu ks. Aleksander. Mobilizacja postępuje nader szybko, ponieważ rząd opracował ją we wszystkich szczegółach wraz z planem akcji wojennej. Armia serbska wystawi 200,000 żołnierzy w przeciągu pięciu dni. Zjednoczona zaś armia bułgarsko-serbska liczyć będzie 500,000 wojska (?).

Demonstracya studentów tureckich.

W Konstancynopolu studenci uniwersytetu innych wyższych szkół odbyli w auli uniwersyteckiej wielki meeting za wojną. Następnie ze sztandarami udali się na czele wielkiego tłumu przed ministerstwo wojny i wznosili okrzyki na rzecz wojny i śpiewali pieśni patriotyczne.

Podsekretarz stanu ministerstwa wojny dziękował studentom i zapewniał, że rząd spełni swój obowiązek. Studenci urządzili następnie demonstracyę za wojną na ulicach i przed pałacem sułtana. Sułtan zjawił się w oknie i podziękował. Gdy demonstranci zdybali po drodze kilku dragomanów ambasad, którzy wracali z pałacu, gdzie składali życzenia z okazji urodzin sułtana, wznosiono okrzyki w języku francuskim: „Chcemy wojny!” Dragomana greckiego i posła czarnogórskiego przyjęto okrzykami: „Precz z Gre-

cyą, precz z Czarnogórą! Demonstranci rozesali się następnie wśród okrzyków przeciw państwu bałkańskiemu.

Pokój włosko-turecki.

Wiedeńskie pisma podają, jako pewną wiadomość, że między Włochami a Turcją pokój został zawarty. W najbliższych dniach nastąpi podpisanie umowy w Ouchy nad jeziorem Genewskim.

W Konstantynopolu wczoraj została ogłoszona wiadomość o zawarciu pokoju z Włochami. Rada ministrów uchwaliła przyjąć wszystkie propozycje Włoch.

Wskutek tego animusz wojenny w Turcji znacznie wzrósł, a rząd jest zdecydowany podjąć walkę z państwami bałkańskimi.

Sytuacja na Bałkanach pogorszyła się przez to znacznie, albowiem nie tylko naród turecki, ale i rząd zdecydowany jest na wojnę i nie skłonny do ustępstw.

Były ambasador w Rzymie Seif-Eddin odjechał po południu do Ouchy z instrukcjami dla Reszyda-baszy. Przebieg rokowań pokojowych jest wprawdzie bardzo pomyślny, jednakże wiadomości o ułożeniu preliminarjów pokojowych są za wczesne.

Na pogłoski o zawarciu pokoju z Włochami nastąpiło na giełdzie lekkie polepszenie.

Usiłowania pokojowe.

„Loc. Anzeiger” donosi, że zapewnione jest zgodne postępowanie wszystkich mocarstw. Przyczyniły się do tego bardzo wiele konferencje Sazonowa w Paryżu. Obecnie nie tylko prasa francuska, ale i premier Poincare, kładzie główny nacisk na porozumienie austriacko-rosyjskie i na wspólne postępowanie tych dwóch mocarstw, które mają objąć kierownictwo w sprawach bałkańskich. Obecnie chodzi o wynalezienie sposobu zbiorowej gwarancji mocarstw co do reform w Turcji.

„Daily Tel.” wzywa ponownie Austrię i Rosję do porozumienia i sądzi, że tylko przez bezpośrednią akcję tych dwóch mocarstw i ich presję na małe państwa bałkańskie pokój może być utrzymany.

„Daily Mail” polemizuje z prasą rosyjską, która jest niezadowolona i rozczarowana z powodu komunikatu o zjeździe Sazonowa z Greyem w Balmorale.

„Daily Mail” oświadcza, że Anglia nie może dopuścić do żadnych zmian na Bałkanach, a głównie nie zezwoli na wolny przejazd przez Dardanale.

Według doniesień dzienników rzymskich, Grecja i Czarnogóra zgodziły się na demobilizację, a dyplomacja wywiera obecnie główny nacisk w tym samym kierunku w Sofii i Białogrodzie, gdzie stanowczo oświadczają, że o podziale Macedonii pod żadnym warunkiem nie było mowy.

W Konstantynopolu obiega pogłoska, że mocarstwa postanowiły urządzić demonstrację flotową przeciw państwu bałkańskiemu, aby wstrzymać je od wojny. Sądzą, że Anglia i Francja urządzią demonstrację flotową przed portem Pireus, Rosja przed portami bułgarskimi Burgas i Warna, a Austria przy pomocy monitorów dunajowych przed Białogrodem.

Ostatnia poczta.

— W miasteczku serbskiem Prokuplje, położonem niedaleko granicy serbsko-tureckiej, zastrzelili albańczycy duchownego miejscowego, niejakiego Urosewicza, gdy tenże w duchu patriotycznym do ludności przemawiał.

— Korespondent „Daily Chronicle” w Konstantynopolu dowiaduje się, że rząd rumuński w razie wybuchu wojny, przyrzekł Turcji swoją pomoc. Sojusz ten zawarty został pomiędzy Rumunią i Turcją w chwili, gdy się dowiedziano, że cztery państwa bałkańskie przystąpiły do konwencji wojskowej.

— W Anglii kwestya bałkańska nie schodzi obecnie z łamów pism. W przeciwieństwie do kół politycznych jest prasa bardzo pesymistycz-

nie usposobiona. Kola polityczne ciągle jeszcze uważają utrzymanie pokoju za możliwé i wyrażają zdanie, że konieczna jest tylko energiczna interwencja mocarstw.

— Z miarodajnych kół donoszą, że król grecki Jerzy podczas swego pobytu w Kopenhadze nie miał żadnych konferencji politycznych. Przed przybyciem swem jednak do Danii otrzymał król od mocarstw opiekuńczych Krety (Anglii, Francji, Rosji i Włoch) przyrzeczenie, że jeżeli Turcja nie zmieni swego stanowiska, to Kreta przyłączona zostanie do Grecji. W tym sensie powiadomiono też Turcję.

— W wiedeńskich kółach miarodajnych uważano wczoraj położenie na Bałkanach, jako bardzo krytyczne. Porzucano już zupełnie nadzieję, żeby starania mocarstw mogły mieć jakikolwiek skutek.

— Z powodu ogólnej mobilizacji w Grecji muszą się i Grecy, mieszkający w Egipcie, stawić pod broń. Do tego czasu powróciło około 5000 rezerwistów do ojczyzny. Pomiędzy ludnością grecką Egiptu panuje wielkie rozentuzjazmowanie. Przy odjeździe rezerwistów przyszło do patryotycznych demonstracji.

TELEGRAMY.

PETERSBURG, 4 października. (P.) Ministerium oświaty wyjaśniło, że osoby, posiadające wykształcenie prawnicze nie korzystają z praw do wstępowania na kursa, przygotowujące nauczycieli szkół średnich, założonych według prawa z 16 czerwca 1911 r.

WIEN, 4 października. (P.) Gazety oceniają położenie spokojnie, ale z niedowierzaniem do Rosji. „Neue Freie Presse” zapytuje, dlaczego Serbia i Czarnogóra nie demobilizują się, jeżeli Rosja szczerze chce pokoju?

„Zeit” pisze: Jeżeli złowieszczą działalność polityczna Sazonowa nie jest dostatecznym dowodem, jak również i przygotowania wojenne Rosji, to należy przypomnieć sobie, w jaki sposób urzeczywistnił się związek bałkański.

Polityka Austrii weszłaby na drogę niebezpieczną, gdyby kierowała się zaufaniem do Rosji urzędowej i do jej miłości pokoju. Gazeta przytacza głos oficera sztabu generalnego o rosyjskiej mobilizacji próbnej.

Na dowodzenie, że mobilizacja nie jest połączona z powołaniem koni, oficer odpowiada, że zachodnio-rosyjskie okręgi wojskowe mają i bez tego wysoką liczbę pokojową koni.

„Reichspost”, przypominając Muerzsteg, uprzedza monarchię, żeby w przededniu wojny nie pozwoliła związać się węzłami papierowymi i miała się na baczności.

WIEN, 4 października. (P.) „Neue Freie Presse” dowiaduje się ze źródła wiarogodnego, że Berchtold gotów jest zgodzić się na propozycje Poincarego, można więc powiedzieć, pisze gazeta, że jesteśmy w przededniu wspólnego wystąpienia Rosji i Austrii.

BERLIN, 4 października. (P.) Na giełdzie ogłoszono, że do odwołania przyjmowane będą do Turcji telegramy tylko niecyfrowane w językach tureckim i europejskich.

ODESA, 4 października. (P.) Konsulat grecki otrzymał od swojego rządu polecenie, żeby zatrzymał w Odesie statki greckie w obawie przed zabraniami ich na wodach tureckich.

W związku ze stanem rzeczy na Bałkanach, frachty morskie poszły w górę i premium ubezpieczeniowe podniosło się o 3/4 proc.

Do Warny wypłynął krążownik bułgarski „Nadieżda” z oficerami rezerwy, lekarstwami i środkami opatrunkowymi.

BUDAPESZT, 4 października. (P.) Dyrekcja kolei żelaznych węgierskich państwowych zawiadamia, że od dnia dzisiejszego „Orient express” tudzież pociąg bezpośredniej komunikacji Wiedeń—Konstantynopol dochodzić będą tylko do Sofii.

PETERSBURG, 4 października. (P.) Skonfiskowano № 5 gazety „Łucz”, za artykuł „Na temat dnia”.

KROLEWIEC, 4 października. (P.) W nocy spadł śnieg.

KRESTCY, 4 października. (P.) Przy pogodzie śnieżnej automobile wyjechały do Wardaju.

KONSTANTYNOPOL, 4 października. (wł.) Wojna widocznie jest nieunikniona. Turcja nie chce dopuścić do jakiegokolwiek wmiśnięcia i odrzuca wszelkie układy co do reform, które mogłyby ją skrepić; odrzuca wszelką naradę, mogącą zaprowadzić owe reformy, a wszystko to jako skutek wystąpienia państw bałkańskich. Kursuje pogłoska, że bułgarzy przeszli już granicę turecką.

KONSTANTYNOPOL, 4 października. (wł.) W Stambule odbywają się olbrzymie wiece, na których zapadają uchwały, żeby walczyć do ostatniej kropli krwi. Tłumy z flagami krążą po ulicach Stambułu i Perii, manifestując przed misjami państw bałkańskich, strzeżonych przez policję. Jak dotychczas porządek nie został naruszony.

MITROWICA, 4 października. (P.) Komunikacja z Ipekiem przerwana.

Kilka tysięcy albańczyków zebrało się we wsiach Istanicze i Stonie, grożąc napadem na Ipek, jeżeli nie rozdadzą im broni.

WIEN, 4 października. (wł.) Z Konstantynopola telegrafują: Ożywiona konferencja, odbywająca się pomiędzy ambasadami europejskimi z jednej, a wielkim wezyrem i ministrem spraw zewnętrznych z drugiej strony, mają podobno na celu skłonienie Turcji do załatwienia spraw bałkańskich za pomocą międzynarodowej konferencji mocarstw.

W razie dojścia do skutku tej myśli, konferencja odbyłaby się prawdopodobnie w Wiedniu.

KOLONIA, 4 października. (wł.) Z Berlina telegrafują do „Koeln. Zig.”: Dotychczas nota państw bałkańskich z żądaniem w formie ultimatum przeprowadzenia reform autonomicznych, nie została wręczona W. Porcie. Termin wręczenia noty odłożony prawdopodobnie do niedzieli. Pod naciskiem dyplomacji europejskiej, nota, jeśli będzie doręczona, nie będzie miała na razie formy ultimatum.

KONSTANTYNOPOL, 4 października. (wł.) Pomiędzy tureckim ministrem skarbu i administracją „Długów państwowych” (Dette publique) toczą się układy nad wprowadzeniem w życie paragrafu ustawy, orzekającego, że w razie wojny dochody administracji Długu państwowego przechodzą na rzecz skarbu tureckiego. Dochody wynoszą 500,000 funtów tureckich miesięcznie.

PARYŻ, 4 października. (wł.) „Echo de Paris” donosi, że Anglia i Rosja porozumiały się już co do sposobu działania wobec wypadków na Bałkanach. Na mocy tego porozumienia, w razie zarządzenia przez Turcję konferencji państw, Rosja z Austrią będą działały zgodnie z innymi mocarstwami.

KONSTANTYNOPOL, 4 października. (wł.) Serbia wręczyła dziś rano rządowi tureckiemu nowe ultimatum, żądając wydania w ciągu 24 godzin skonfiskowanej amunicji, w przeciwnym bowiem razie odwoła postą.

WIEN, 4 października. (wł.) Potwierdza się wiadomość, że zbiorowa akcja mocarstw dotychczas nie nastąpiła.

Z ostatniej chwili.

Berlin, 5 października. (wł.) Dzisiaj panuje tutaj nieco optymistyczny nastrój w sprawie bałkańskiej, wywołany wczoraj uspokajającymi słowami cesarza austriackiego.

Wiadomości o porozumieniu rosyjsko-austriackim, oraz blizkiem zawarciu pokoju pomiędzy Włochami a Turcją również wpłynęły na uspokojenie.

Konkretnych danych do tego optymizmu niema, ponieważ dotychczasowe usiłowania mocarstw pozostały bez rezultatu, tylko tutejsze sfery handlowe i finansowe starają się wyrzucić nacisk na rząd niemiecki, aby dał inicjatywę akcji, dążącej do zapobiegnięcia wojnie.

Wiedeń, 5 października. (wł.) Sfery miarodajne potwierdzają, iż Austria porozumie się z Rosją, jako państwem najbardziej interesowanym na Bałkanach, aby zapobiedz wojnie.

Berlin, 1 października. (wł.) Kiderlen Waechter oświadczył, iż w razie, jeśli związek mocarstw

zgodzi się na wspólny krok na Bałkanach, Niemcy przyłączą się do tej akcji.

Konstantynopol, 5 października. (wł.) Z Albanii donoszą, że wiadomość o możliwym wybuchu wojny wywołała tam wielki entuzjazm. W Ipeku i Djakowie albańczycy oświadczyli, że walczyć będą w szeregach tureckich.

Sofia, 5 października. (wł.) Bułgarskie i serbskie źródła urzędowe zaprzeczają wiadomości o starciach na granicy tureckiej.

Sofia, 5 października. (wł.) Dzisiaj po południu zostanie otwarte nadzwyczajne posiedzenie „Sobranja“. Posiedzenie będzie miało charakter nader uroczysty, uczestniczyć w niem będzie król, dla którego przygotowano tron. Posiedzenie trwać będzie krótko, podczas którego prezes ministrów zda sprawę z dotychczasowych kroków i zażąda nadzwyczajnych kredytów, przedstawiciele opozycji oświadczą, iż opozycja będzie szła ręką w rękę z rządem, potem sesja zostanie zamknięta.

Berlin, 5 października. (wł.) Wczoraj wieczorem rozeszła się tutaj pogłoska, iż gabinet rumuński podał się do dymisji.

W tutejszem poselstwie rumuńskim nie otrzymano potwierdzenia tej wiadomości, uważają jednak, że w obecnej krytycznej sytuacji dymisja ta jest prawdopodobna.

(k) Ateny, 5 października. (wł.) Wszystkie wojska tureckie opuszczają wyspę Samos na żądanie interesowanych mocarstw.

(k) Paryż, 5-go października. (wł.) Gazeta „Temps“ ogłasza notę, którą Poincare polecił ambasadorom przy dworach europejskich mocarstw, wręczyć mocarstwom. Nota zaleca natychmiast przeprowadzić reformę na Bałkanach. Mocarstwa mają działać wspólnie lub wykonanie planu powierzyć Austrii. Rząd niemiecki popiera myśl ostatnią.

(k) Berlin, 5 października. (wł.) Z Wiednia donoszą, że rząd austriacki gotów jest przyjąć propozycję i z Rosją, jako w sprawie tej najbardziej zainteresowaną, na Bałkanach wspólnie przeprowadzić pokój. Minister Sazonow miał wczoraj po południu konferencję z ambasadorami: Serbii, Bułgarii i Grecji.

(k) Paryż, 5 października. (wł.) Odpowiedź mocarstw na propozycję Francji jeszcze nie nadeszła, lecz uchodzi za pewne, że rządy berliński i wiedeński zgodzą się na propozycję Poincarego.

(k) Konstantynopol, 5 października. (wł.) Minister spraw zagranicznych Noradombjan oświadcza, że pokój włosko-turecki podpisany zostanie w przyszły wtorek, zawieszenie zaś broni nastąpi prawdopodobnie dziś.

(k) Budapeszt, 5 października. (wł.) Partya socjalistów urządziła na Węgrzech 40 wielkich wieców, protestujących przeciw mobilizacji i ewentualnie wojnie.

(k) Berlin, 5 października. (wł.) Magistrat berliński postanowił sprowadzać dla Berlina mięso z Rosji.

(k) Madryt, 5 października. (wł.) Z powodu strajku kolejarzy i złej obsługi kolejowej, wjechał na stacji Alikante pociąg towarowy do poczekalni, wielu pasażerów rannych, a 6 zabitych.

(k) Odessa, 5 października. (wł.) Stojący na kotwicy bułgarski krążownik „Nadezda“ wyruszył do Warny z wielu oficerami i ochotnikami na pokładzie.

(k) Zährze, 5 października. (wł.) W kopalni królowej Ludwika, z powodu wybuchu, zabitych zostało kilku górników i maszynista przez koło rozpędowe.

(k) Katowice, 5 października. (wł.) Ks. Kapica złożył mandat i podobno spodziewał się

zostać arcybiskupem poznańskim. Jak się teraz okazało, został tylko dziekanem. Tak ogłasza organ urzędowy biskupa Koppa.

(k) Katowice, 5 października. (wł.) Do redakcji „Górnoszlazaka“ w Katowicach nadszedł w piątek po południu list z Łodzi, na którym podpisany był Józef Piater w imieniu grupy rewolucjonistów myślicieli. Podaje on szczegóły napadu na bank w Katowicach, mianowicie donosi, że wszedł on sam do banku i prosił o wymianę pieniędzy. Gdy kasjer odwrócił się do kasy, wówczas on wymierzył z rewolweru do niego, upominając, żeby zachował spokój, gdy kasjer zwrócił się do telefonu, bandyta wystrzelił.

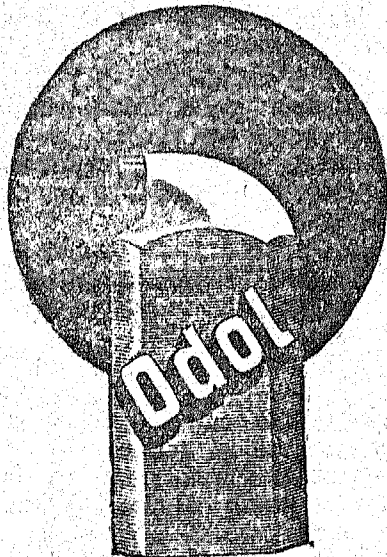
Na huk rewolweru wpadł buchalter, którego bandyta również nawoływał do spokoju, lecz po chwili chwycił go pod gardło, powalił na ziemię i 3 wystrzałami zabił go, następnie zabrał złote i srebrne pieniądze znajdujące się w jednej z szuflad, chciał poszukać jeszcze więcej, lecz wchodzący Szabik przeszkodził mu.

Bandyta w liście oświadcza, że urzędnicy bankowi zawdzięczają śmierć swoją własnej głupiej odwadze. Policja zabrała list ten i ściga mordercę.

Berlin, 5 października. (wł.) Magistrat tutejszy postanowił zakupić w Rosji większą ilość mięsa wołowego i wieprzowego i sprzedawać we własnym zarządzie. Transporty mają nadejść już w przyszłym tygodniu.

Konstantynopol, 5 października. (wł.) Uspokobienie tutejszych sfer rządowych skłania się ku zdaniu, że akcja mocarstw nie wyda pożądanego rezultatu i że wybuch wojny jest coraz prawdopodobniejszy. Wojska nieprzyjacielskie stoją b. blisko naprzeciw siebie tak, że lada drobne zajście wywołać może wojnę.

Wśród ludności wzrasta entuzjazm dla wojny. Wczoraj odbyło się wielkie zgromadzenie około meczetu sultańskiego, na którym 50,000 uczestników wznosiło entuzjastyczne okrzyki na cześć wojny; tłum pociągnął pod gmachy konsulatów: włoskiego, serbskiego i greckiego i powybił wszystkie szyby. Zandarmerya przeszkodziła dalszym ekscesom. Gmachy wszystkich konsulatów strzeżone są przez zandarmeryę.

Przedstawiając przez znanych bakteriologów badania nad działaniem całego szeregu wód do płukania ust dowiodły niewątpliwie, że środki działające energicznie są szkodliwe dla zębów i błony śluzowej, nieszkodliwe zaś środki są zupełnie bezskuteczne. Jedyny wyjątek stanowi Odol obojętny dla substancji zębów i dla emalii i będący jednocześnie energicznym środkiem odkażającym przeciwko wszelkiego rodzaju zakażeniom, fermentacyom i sprawom gnilnym. Odol wsiąka w błony śluzowe, nie szkodząc im wcale, a przeciwnie wzmacnia je i pozostawia po sobie przyjemny, orzeźwiający smak. Cena: Flakon kop. 85. Duży flakon wystarczający na kilka miesięcy 1 rb. kop. 50.

Jako w pierwszą rocznicę śmierci
ś. † p.
Marekko Karwacińskiego
advokata przysięgłego
odbędzie się za spokój duszy żałobne nabożeństwo w poniedziałek 7 b. m. w kościele św. Krzyża o godz. 10 i pół rano, o czem zawiadamia znajomych i przyjaciół
3103   Żona i dzieci.

STENOGRAFIA U INDIAN.

W obwodzie Kamloops w brytyjskiej Kolumbii stenografia jest jedynym pismem, którem się indyjanie posługują. Wprowadzona ona została przez bretońskiego misjonarza Le Jeune; gdy duszpasterz ten bowiem został do Kolumbii wysłany, nie mógł w swej ołbrzymiej parafii, obejmującej około 50 mil kwadratowych, osobiście z swemi owieczkami się stykać.

Ponieważ jednak krajowcy nie znali pisma, chciał ich pisanie i czytania nauczyć. Lecz wszystkie jego usiłowania okazały się daremne, wpadł więc na szczęśliwy pomysł, by ze stenografią spróbować. Rzeczywiście próba przeszła oczekiwania. Indyjanie lepiej sobie zapamiętali znaki stenograficzne niż litery alfabetu, tak, że dzisiaj w Kolumbii tysiące czerwonoskórców używa stenografii. Ojciec Le Jeune wydaje nawet stenograficznymi czcionkami gazetę pod tyt. „Kamloops Wawa“.

„ODEON”

Od soboty 5 do wtorku 8 października
Wybitny program!

Polowanie na renifery
z natury.

Darmo i za pieniądze
komedia

Tygodnik ilustrowany wypadki ostatniej doby.

Mikość sezonowa

Dramat współczesny w 3-ach aktach, w wykonaniu najlepszych artystów scen włoskich. Główne role wykonali słynni: Lidja Roberti, Marja Gaudini i Alberto Kapozzi. 5111

„Santo”

Ważne dla szpitali, sanatoryjów, szkół, kościołów, bibliotek, dróg żelaznych, parostatków, hoteli, teatrów, kantorów, składów, sklepów, klubów, mieszkań, drukarni i t. p. Kurz, mole, robactwo radykalnie i bez wysiłku usunąć można.

Lecz tylko takiej konstrukcji aparatem jak „SANTO”

„Santo” odkurza całkowite urządzenia w mieszkaniu bez poruszania takowych z miejsca, bez trzepania i czyszczenia szczotkami.

Na każde żądanie dostarczam do domu aparat dla demonstracji
3047   bezpłatnie.

Dom Handlowy **Józef Szpak**

Warszawa, Chmielna № 8, telefon 10-83.

Numer dzisiejszy składa się z 16-ta stron.

Kongres elektro-radyologiczny w Pradze.

W pięknym gmachu Panteonu czeskiego otwarto szósty międzynarodowy kongres elektro-radyologiczny w obecności namiestnika, ks. Thuna-Hohensteina, marszałka księcia Lobkowitza, arcybiskupa ks. kardynała Skrbenskigo, prezydenta Pragi d-ra Grosza, rektorów uniwersytetu czeskiego i politechniki czeskiej, delegatów urzędowych rozmaitych krajów, uniwersytetów i stowarzyszeń naukowych oraz licznych gości.

Pani Curie Skłodowska nie przybyła z powodu choroby. Odczytano jej list zamiast przemówienia.

Prezesaami honorowymi obecnego zjazdu wybrano profesora Becquerela z Paryża, profesora Cirera Salse z Barcelony, prof. Bertolottiego z Turynu, prof. Vassilidesa z Aten i d-ra Zanietowskiego z Krakowa.

Z kongresem połączenia jest wystawa przyrządów elektrycznych. Rozdana będzie nagroda międzynarodowa kongresu barcelońskiego za najlepsze wykonanie przyrządów pomysłu d-ra Zanietowskiego. Zapowiedziano wycieczki do Cieplic i Joachimowa, gdzie jest kopalnia radu.

Z polaków biorą udział w zjeździe doktorzy: Adamkiewicz z Wiednia, Serbeński, Zanietowski i Bandrowski ze Lwowa, Wesołowski i Skabowski z Warszawy. D-r Zanietowski przemawiał imieniem polskiego Tow. balneologicznego i innych polskich organizacyj.

Członków zjazd liczy 200. Wystawa aparatów jest okazała.

WYKWIINTNE
LA FERME 10 SZT. 10 KOP.

Księgarnia „Przeglądu Katolickiego”
UL. ŚW. ANDRZEJA № 3. 103

POLEGA: ŻYWOITY ŚWIĘTYCH POLSKICH, KRÓLOWĄ JADWIGĘ I WSZY-
STKIE WYDAWNICTWA TEJŻE KSIĘGARNI, JAK RÓWNIŻ OBRAZY,
RÓŻAŃCE, POZTÓWKI ARTYSTYCZNE I MATERIAŁY PIŚMIENNE.

GIEŁDA WARSZAWSKA

(Sprawozdanie telegraficzne—godzina 1, dnia 5 X 1912 roku.)

	Zad.	Ofiar.		Zad.	Ofiar.
Czeki na Berlita . . .	16.92	—	5% L. m. Piotrkowa	—	—
4% Renta . . .	94.20	93.20	Akc. Lilpepy . . .	—	—
5% Pożyczka z 1906 . . .	105.75	104.75	„ Puławska . . .	—	—
5% Pożyczka z 1903 . . .	105.50	104.50	„ Rudzki i S-ka	—	—
Premjówka I-ej om. . .	477	407	„ Starachowickie	—	—
„ II-ej . . .	306	258	Banku H. m. Warsz.	—	—
Szlacheckie . . .	314	304	„ Starachowickie	—	—
4% Listy Ziemskie . . .	87.70	86.70	Rudzki i S-ka n. ak.	—	—
5% . . .	—	—	B-ku H. Warsz. n. ak.	—	—
4% Listy Warsz. . .	91.90	90.90	B-ku Dysk. Warsz.	187.50	189
5% . . .	—	—	Akcje Zyrard. zakł.	—	—
4% L. Łódz. . .	87.50	86.50	5% Oblig. Warsz.	—	—
5% L. Łódz. . .	—	—	4% L. Czapłochowy	—	—
Bank H. Łodzi n. ak.	—	—	Bank Państwa . . .	—	—

OFIARY.

Na „Gniazdo” Tow. opieki nad dziećmi
Zamiast kwiatów na grób s. p. Zdzisława Kula-
rowskiego, Aleksandrowie Gersdorfiowie — 2 rb.

Zabawa taneczna

organizowana przez tkaczy odbędzie się dnia
12-go października w sobotę, przy ul. Potu-
dniowej 36. Początek o godz. 7-ej wiecz.
Koniec o 7-ej rano. Wejście dla panów
50 kop, dla pań 30 kop. 3774

DWA KONIE
do sprzedania.

Wiadomość, Ulica NIKOŁAJEWSKA № 13, 5770

ARTRETYZM I KWAS MOCZOWY.

Każdemu jest wiadomem, że artretyzm jest przywilejem ludzi, wiodących siedzący tryb życia. Ludzie ci nie używają ruchu, a odżywiają się obficie zrozumieliem więc jest, że sprawa spalania materii w organizmie ich nie może odbywać się prawidłowo.

Urykemia jest nieubłagany losem tych organizmów, w których przychód przewyższa rozchód lub straty. Być może, iż ludzie żyjący z pracy rąk własnych powiedzą, widząc te chorobliwe objawy, że jest to sprawiedliwa kara dla próżniaków, trawiających jakoby życie na lakomem pochłanianiu jakoci: szampana i truflii, zdobywanych za cenę „potu ludu”.

Niema nic bardziej fałszywego nad ten pogląd. Siedzący tryb życia nie ma absolutnie niewspólnego z próżniactwem i istnieje bardzo wielu ludzi, którzy nie pracując nigdy mięśniami, a nawet nie opuszczając swego fotelu, dokonywają równie ciężkiej pracy, jak najpracowitszy rolnik, a cokolwiekby kto powiedział, zarówno jedna jak i druga praca wymagają w równym stopniu węglowodanów.

Składną, każdemu jest wiadomem, że chłopi, robotnicy i listonosze, nie mniej od sportowców (pracujących do upadłego nogami i rękami), nie są zabezpieczeni ani od reumatyzmu, ani nawet od podagry.

Nie chodzi zupełnie o ilość zużywanego materiału palnego, istnieje dość gorące ognisko, do którego mate-

ryał ten dostaje się, by mógł on zostać pochłonięty bez śladu dymu, popiołu i sadzy. Szkodliwym jest nie to, co zjadamy, lecz to, co nie zostaje wchłonięte. Zdarza się niekiedy, że doskonale zostaje wchłonięta ogromna porcja, a mała ilość nie, t. j. wchłaniania się tak niedokładnie, że trzecia jej część lub połowa, albo nawet 1/4 pozostają się w organizmie pod postacią szkodliwych trujących resztek. Znam żarłoków, którym ich obżarstwo zupełnie nie szkodzi, ani nawet nie wywołuje otyłości, znam natomiast mężczyzn i kobiety, które pomimo surowej diety, cierpią na tysiące dolegliwości, tyją, stają się tłustymi i wydzielają kwas moczowy w ogromnych ilościach.

Zjawisko to polega na tem, że u pierwszych organizm funkcjonuje idealnie, podczas gdy drudzy dotknięci są ukrytymi zaburzeniami trawienia, wskutek czego pożywe składniki, miast zostać wchłonięte przez organizm, w znacznej części zatrzymują się w drodze i przechodzą następnie w uciążliwy tłuszcz i szkodliwy osad.

Gdybym zatrzymał się dłużej nad tą kwestyą, to mogłoby się zdawać, że chcę wyminąć bardzo ważny punkt, a mianowicie ten, że wysiłek mięśni, za wyłączeniem wszelkich innych warunków, stać się może sam przez się sprawcą urykemii.

Dr. Fernand Lagrange wydał w tej kwestyi bardzo zajmujący wynik swych badań

(Fizjologia ćwiczeń ciała).

Często zdarza się zauważyć, że mocz nad ranem, po sutej wieszery jest czerwony i zawiera osad. Osad ten, przypominający swym wyglądem tłuczoną cegłę, powstaje z zamiany niektórych pożywnych składników pokarmu na nowe chemiczne związki (przeważnie na kwas moczowy i moczniki), które organizm wydziela, jako znajdujące się w nadmiernej ilości i nie mogące być przez organizm zużyte. Jest zrozumiałem, że pewna część ich zostaje jednak w organizmie, nagromadziwszy się po zakątkach i że ich obecność prędzej czy później da się we znaki. Jest to przypadek, gdzie samo odżywianie jest przyczyną zatrucia organizmu kwasem moczowym.

Natomiast, jeżeli człowiek, który pościł przez dwa dni i którego żołądek jest zupełnie pusty, dokona intensywnego wysiłku mięśniowego, natenczas mocz jego da zupełnie takiż sam osad, zarówno co do zewnętrznego wyglądu, jak i składu chemicznego, jak mocz tego osobnika, który zjadł zbyt wiele. W tym wypadku jest jasnym, że kwas moczowy nie jest tu wynikiem pożywienia, gdyż pacjent nic nie jadł, ale że wytworzyły go tkanki organizmu same przez się.

Wypada zauważyć, że mogą się niekiedy zetknąć ze sobą dwa nadmiary: nadmiar jedzenia i nadmiar pracy mięśniowej, jak to się często zdarza, na polowaniu, na-

przykład; wynikiem takiego przemęczenia będzie jeszcze jaskrawiej występująca nadprodukcja kwasu moczowego.

Materiał palny, konieczny do spalania przy długotrwałej pracy fizycznej, dostarczany bywa zazwyczaj przez pożywe substancje lub też przez wchłonięte albo wchłaniane składniki tychże pożywnych substancji. Jeżeli jednak odżywianie nie jest dostateczne, a trawienie nie w porządku, natenczas praca fizyczna, jako wymagająca znacznego wydatku ciepła i zwierzęcego, zmusza organizm do pochłaniania samego siebie. Na ten wypadek istnieją nawet w organizmie specjalne substancje zapasowe (tłuszcz i cukier), których zmniejszenie ilości nie wpływa na prawidłowe funkcjonowanie organizmu. Te dwie substancje spalają się pierwsze, tem właśnie tłumaczy się to zjawisko, że ćwiczenia fizyczne wywołują chudnięcie. Lecz skoro tylko zapasowe tkanki ulegną spalaniu, zaczyna się spalanie głównych azotowych tkanek-komórek białkowych, jak to wykazuje analiza moczu (tak obfitującego w moczniki) ludzi, zmęczonych pracą fizyczną nad siły. W tem właśnie leży przyczyna, dla której mięso zwierząt zajeżdżonych (zagnanych) jest niezdatne na pokarm, wskutek obecności w niem trujących składników, w jakie obfituje.

Mam nadzieję, że teraz Sz. Czytelniku, zrozumiałeś, czemu polecałem myśliwym ochronną kurację Urodona-

lem, rozpuszczającym kwas moczowy jak „gorąca woda rozpuszcza cukier”. A więc zwięźle mówiąc: nadmiar kwasu moczowego może pochodzić bądź wskutek nadżycia zbyt obfitych pokarmów, bądź wskutek nagromadzenia się niezasymilowanych resztek substancji odżywczych, z powodu zaburzeń w trawieniu, lub też, na koniec, wskutek zniszczenia tkanek, wywołanego jakimkolwiek mięśniowem lub mózgowem przemęceniem.

Urodonal jest idealną odtrutką na kwas moczowy i zarówno przydatny dla tych, którzy dużo pracują, lub też wiele jedzą, jak i dla tych, którzy źle trawią i nie używają dość ruchu. Jak widzimy, określenia te obejmują znaczny zastęp ludzi, tak, że możnaby zapytać, czy nie należałoby raczej szukać nie tych, którym potrzebny jest Urodonal, lecz tych, którzyby mogli bez uszczerbku dla swego zdrowia obejść się bez niego,

Dr. Dorlan.

Urodonal sprzedaje się we wszystkich większych aptekach i składach aptecznych. Z powodu ukazania się bezwartościowych, a szkodliwych dla zdrowia naśladownictw, uprasza się o zwracanie uwagi na nazwisko wynalazcy — CHATELAIN'A.

OPRODNE OGŁOSZENIA.

Kantor służby i Boni... Natalia Fiszera, Piotrkowska 60. Poleca: bony, polki, niemiecki, izraelski, gospodynie, lokaj, fernali, kucharki, młodsze niańki, mianki wiejskie, tylko ze świadectwami w najkrótszym czasie po zamówieniu. 8624-5es-5

Nauczycielki na godziny, freblanci na stałe, bony z szyciem, sklepowe, gospodynie z doskonałymi świadectwami, poleca biuro nauczycielskie F. Sekowskiej Przejazd 14, tel. 12-01. 8746-3-2

Potrzebna nauczycielka izraelska na wyjazd do dorastających panienek, literatura polska, niemiecka. Biuro Nauczycielskie F. Sekowskiej, Przejazd 14, tel. 12-01. 8745-3-2

Mebel różne z kilku pokojów sprzedam tanio: łóżka, szafy, otomane, stół, krzesła, kredens, bielizniarkę, biurko, tremo, meble salonowe, różne drobiazgi. Nowo-Cegielniana 6, m. 7, front. 8735-10-2

Dziś muszę wyprzedzić resztę mebli bardzo tanio: kredens, stół, krzesła, otomane, biurko, bibliotekę, lustrą, szafy, słupy, łóżka 30 rb. para, garnitur salonowy, obrazy, stoliki, lampę, bielizniarkę, umywalnię, tualetę, łóżeczko dziecięce, ekrany, etażerkę. Piotrkowska 223-2. 8770-2-1

Mebel rozprzedam z powodu wyjazdu z trzech pokojów, maszynę nożną. Południowa 24 m. 14. 8779-3*-1

Koszprzdam bardzo tanio byle zaraz kredens, stół, krzesła, szafy, otomane, tualetę, łóżka z materacami, umywalnię, bielizniarkę z lustrem, biurko z fotelami, zegar, lampy, gramofon, maszynę, garnitur pluszowy, tremo, dywan. Konstancyńska 33 m. 14. 8784-1

Mebel z powodu wyjazdu tanio sprzedam: garnitur salonowy, tremo, słupy, ekrany, tualetę, otomane, szafy, kredens, stół, krzesła, bielizniarkę, umywalnię, łóżka z materacami, biurko, zegar, lampy, gramofon, maszynę. Piotrkowska 192 m. 5. 8785-1

Agenci solidni i energiczni, obznani ze składami aptecznymi i magazynami obuwia, potrzebni na pensję i prowizję. Piotrkowska 10. Kantor wyrobów chemicznych Stanisława Fiszera. 8711-3-3

Szafę, łóżka, umywalnię, trempę, biurko, kredens, szafę małą, otomane, tanio sprzedam. Konstancyńska 45-11. 8741-6-2

Dom murowany ze sklepem z powodu śmierci właściciela zaraz po sprzedaniu, za gotówkę, lub na splaty. Chojny, ulica Leżnicka 9, dom Racza. 8774

Do sprzedania 2 sukienki i palto na dziewczynkę 16-letnią. Orla 25 m. 25. 8769-2-1

Dom drewniany o 6-ciu mieszkaniach z placem do sprzedania. Nowe Chojny, Dolna 15. 8694

Do sprzedania kostium za rub. 6. Wiadomość: Przejazd 48 m. 12. 8793-3-1

Do sprzedania plac przy ulicy Petersburskiej. Wiadomość: Piotrkowska 162. 8670-3*-2

Do wynajęcia o 100 rb. taniej dzwilkę, ceny mieszkanie, składające się z 5 pokojów z kuchnią, pokojem dla służącej, kłozetem, wanną, furkietowe posadzki, elektryczne oświetlenie, centralne ogrzewanie, wszystkie wymagane wygody. Wiadomość: Widzewska 135. 8667-3*-2

Dom do sprzedania murowany z dużym placem, suma niewymagalna. Nowe Chojny, ulica Marszałkowska 5. 8193-6cs-6

Do wynajęcia zaraz 2 lub 3 pokoje z kuchnią i wygodnym widokiem na park; oraz pięć 3000 kradr. lokci. Wiadomość: Radwańska 43. 8660-5*-3

Do sprzedania kredens dębowy w dobrym stanie. Grabowa 32 m. 14. 8629-3cs-3

Filia piekarska do sprzedania za bezcen, byle zaraz. Ulica Sosnowa 15. 8978-3-5

Prezemplanka zdolna na sali satę grempki, potrzebna. Przedzalanina wulny, Targowa 79. 8685-3-3

Gramofony, płyty sprzedaje bardzo tanio bo w mieszkaniu, oraz przyjmuje reparacje, także maszyny do szycia, jedna nożna druga ręczna Singera, Widzewska 119. 8778-1

Gospodyni z dobrymi świadectwami znająca wiejskie gospodarstwo, gotowanie, prasowanie, poszukuje zajęcia w miejscu lub na wyjazd. Oferty w administracji pod „W”. 8735-2c-1

Gospodyni poszukuje miejsca do samotnego. Konstancyńska 69, m. 21. 8756

Inteligentna paniąka ze świadectwami, poszukuje miejsca kasyerki, lub ekspedientki w jakimkolwiek sklepie. Oferty pod „Kasyerka”. 8729-2-2

jest do sprzedania „Bar Piwny” z powodu choroby, bardzo tanio i na dogodnych warunkach, przy ulicy Ciemnej 4. Wiadomość na miejscu. 8727-3-2

Wawiarńia do sprzedania z 3 biłaradami, z tych jeden piramidy. Zielona 22. 8764-2-1

Wto chce sprzedać sklep za 200 rubli ogólnie z komornem niedroższem nad 200 rubli, niech złoży ofertę w „Rozwoju”. 8768

Kupię plac, lub dom w śródmieściu. Oferty z ceną i wskazaniem szczegółów w Rozwoju pod „Gotówka”. 2 r. w. s.

Kioszek ze wszystkich stron ołtawarty, zdalny na altankę do sprzedania. Wiadomość: Juliusza 14, Kopczyński. 3127-4*-1

Krawcowa poszukuje zajęcia w domach prywatnych. Może wyjechać. Nowo-Cegielniana 31, pralnia. 8759-3-1

Kuźnia z gruntem i mieszkaniami do wynajęcia. Szosa Pabianicka. Nowe Rokicie, miejscowość „Langierka”. 8692-3ss-2

Lekcyj jez. francuskiego udziela w szkołach i prywatnie. Patent z ukończenia kursów w Paryżu, świadectwo rządowe. Od godz. 5-5 popoł. Wólczajska 41 m. 20. 7887-8s-5

Młody człowiek, znający buchalterię i korespondencję w języku niemieckim; przytem włada rosyjskim i polskim - poszukuje posady. Oferty w Rozwoju pod „Posada”. 8532-4*-1

Mieszkanie niedrogo zaraz do wynajęcia z wygodami. Widzewska 148. Wiadomość u stróża lub gospodarza. 8773-1

Młoda, przyzwolta paniąka poszukuje zaraz mieszkanie przy poważnej rodzinie lub też odnajmę pokojik w dzielnicy ul. Mikołajewskiej, Przejazd, Dzielnej, Juliusza, Targowej. Łaskawe oferty składać w Administracji Rozwoju pod „A. Z.”. 8771

Masło śmietankowe, wyborowe 56 k. funt. Bufet 2-jej klasy Fabr. Łódzki. 8644-4sws-2

Muzyki udziela (fortepian). Patent konserwator warsz. Andrzeja 11-14, od 11 do 1-jej i o 8 wiecz. 8725-4pss-1

Magle sprzedam, Widzewska 25. 8791-1

Mebel żelazne własnego wyrobu, materace, prymusy, wyżymaczki, naczynia aluminiowe najtaniej, na raty, Mikołajewska 25. 8790-3spt-1

Maszyny Singera bebenkowe sprzedam tanio. Aleksandryjska 28. 8703-2s-2

Nauczycielka odpowiedzialna, znająca gruntownie programy i metody szkolne, poprowadzi systematyczną naukę w kompletach lub pojedynczo, na miejscu lub u siebie, przygotowując z gwarancją do 4-ch pierwszych klas szkół męskich i żeńskich. Oferty w Rozwoju dla „P. R.”. 8073-3cs-3

Małżeństwo bezdzietne przyjmie na mieszkanie przyzwolonych dwóch mężczyzn. Leśna 58 m. 20. 8669-2s-2

Nowe magle do sprzedania, fabryka magli B. Kapczyńskiego, Zgierska 24. 8627-3cs-3

Na zimę dwa czarne sukienne paltoty w dobrym stanie dla dwunastoletniej i starszej panienki do sprzedania. Nawrot 14 m. 11. 8504

Nauczycielka z dyplomem uniwersytetu zagranicznego udziela lekcyj języków specjalnie francuskiego i polskiego. Mikołajewska 35 m. 11. 8757-2pc-1

Nowe meble do sprzedania, jak również potrzebny podręczny do stolarni. Słowiańska 8. 8781

Nauczycielka, rządowe świadectwo poszukuje posady. Południowa 6 m. 6. 8600-5*-3

Obiady wykwiłne w prywatnym domu dla osób inteligentnych; od godziny 12¹/₂, do 3-jej. Piotrkowska 124-10. 8641-12swcs-5

Obiady gospodarskie w domu prywatnym. Piotrkowska 82 m. 18, lewa oficyna III piętro. 8750-3ps-1

Okazyjnie miód do sprzedania po 27 kop. za funt. Libiszowska ul. Juliusza 17 m. 13. 8772-3wpt-1

przybłąkał się wyżeł czarny, nad oczyma żółty, nogi żółte, z białą obróżą. Prawy właściciel może odebrać za zwrot kosztów. Reikinia, sklep Zuberta. 8775-1

Osoba, umiejąca gotować, poszukuje miejsca do samotnego. Oferty pod literą „G” w Rozwoju. 8722-3-2

Potrzebna zdolna koszularka i puczenie. Pralnia „Jadwiga”, Nawrot 1a. 8717-3-2

Potrzebni zdolni malarze. Piotrkowska 103. 8662-3pts-5

Potrzebny młodzieniec 16-tni, znający polski, rosyjski, niemiecki. Zgłaszać się: Łąkowa 22 ślusarnia. 8720-2-2

Pokój umeblowany z oddzielnym wejściem do wynajęcia dla jednej lub 2-ch osób. Główna 24 m. 17. Oficyna. 7632-5-5

Pokój z oddzielnym przedpokojem do wynajęcia. Andrzeja Nr. 26. Telefon 24-89. 8739-2-2

po ukończeniu 4-ch klas, poszukuję jakiegokolwiek posady, lub korepetycji. Wiadomość: w Adm. Rozwoju. Oferty „W. A.”. 8730-3-2

Piwiarnię sprzedam z powodu zmiany interesu. Przejazd 45. 8710-3*-2

Pianino używane zagranicznej firmy do sprzedania. Skład fortepianów, Andrzeja nr. 1. 8692-3sw-1

Pokój frontowy zaraz do wynajęcia. Południowa 6-6. 8601-3*-3

Pokój dla kobiety do wynajęcia zaraz. Może być z utrzymaniem. Piotrkowska 82 m. 18 lewa oficyna III piętro. 8743-3ps-1

Potrzebna bufetowa gospodyni w średnim wieku. Wiadomość Łódź-kaliska, bufet II klasy. 8744-3ps-1

Przyjmę przyzwolitą osobę na mieszkanie. Widzewska 145 miesz. 35. 8765

Potrzebna bufetowa do restauracji III-o rzędnej. Zgłaszać się: Brzezińska 59. Restauracja. 8689-1-1

Prośby, sprawy karne, apelacje, kasacje, kontrakty, paszporty zagraniczne. Dawid Maków, Widzewska 36. 8753

Potrzebne podręczne do pracowni sukien Olgi Hermer. Wiadomość Nawrot 70 m. 15. 8753-2-1

Przyjmę na mieszkanie przyzwolonych dwóch panów z całodziennym utrzymaniem. Wólczajska 183 m. 19. 8776-1

Potrzebny woźny do gminy Rałdogoszcz. 8792-1

Potrzebny subiekt fryzjerski. Widzewska 148. 8687-2-2

Potrzebny tokarz na drzewo i chłopiec do terminu. Nowo-Zarzewska 15. 8780-1

Radical“ maść poleca się od reumatyzmu, egzemy, skrufulów, hemoroidów, ran, oparzeń i wszelkich chorób skórnych. Zadać w aptekach i składach aptecznych. Kantor w Łodzi, Piotrkowska 10, telefon 24-91. 6194-20s-12

Sklep kolonialno-dystrybucyjny do sprzedania. Dzielna 44, w restauracji. 8716-pc-1

Sklep rzeźniczy do sprzedania z powodu wyjazdu. Żelazna 7. 8766

Szkola kroju angielskiego i pracownia kwiatów przyjmuje uczennice i w godzinach wieczornych. Warunki przystępne. Piotrkowska 82 m. 18, lewa oficyna III piętro. 8749-3ps-1

Sklep rzeźniczy do wynajęcia, może być wynajęty na filię piekarską lub magiel. Wiadomość: Suwalska 20. 8676-2-s2

Sklep kolonialny do sprzedania z powodu choroby. Piotrkowska 28 m. 50. 8642-3cs-3

Skończony prawnik udziela lekcyi, przygotowuje do szkół oraz na świadectwa. Oferty składać w administr. Rozwoju sub „Prawnik”. 8719-5-2

Służący z kaucją potrzebny. Ul. Andrzeja 26. Apteka. 8740-2-2

Sklep korzenny do sprzedania za 400 rb. z towarem. Wiadomość: Przedzalanina 56 u rzeźnika. 8638-3-5

Sklep kolonialno-owocowy zaraz do sprzedania. Karola 12. 8610-3-3

Sprzedam 2 maszyny i maszynę na 12 rubli. Ulica, Ziota 3 m. 57. 7393-5s-5

Sprzedam nowy, dwupiętrowy dom, obok placu narozny naprzeciw dworca Łódzkiego w Koluszkach, również plac przy ulicy Jasnej w Częstochowie. Wiadomość: Kazimierz Nowacki, Zawiercie. 8650-10ws-2

Skończony przyrodnik uniwersytetu rosyjskiego udziela lekcyi, przygotowuje do szkół i na świadectwa. Oferty: Radwańska 55 m. 14, skrzynka do listów. 8609-2s-2

Sprzedaje szafy nowe, rozbite rane do rzeczy, politurowane 18 rub. Rybna 13, gościnny dwór, stolarz. 8787-1

Sprzedam urządzenie z filii piekarskiej, Grabowa 10. 8738-1

Sprzedam dwa łóżka siatkowe mało używane nie drogo, Pasaż Meyera 4, m. 5. 8777-2-1

Stangret z dobrymi świadectwami, żonaty, potrzebny, Nowa nr. 5 róg Przejazd. 8789-1

Skradziono paszport na imię Tomasz Sarny, wydany z gminy Janków, pow. opoczyńskiego gub. Radomskiej. 8783-3-1

Stangret do koni wyjazdowych, potrzebny, Benedykta 38. 8782-3*-1

Uczeń VIII kl. Gimn. Polskiego przyjmie lekcyje lub jakieś odpowiednie zajęcia w godz. od 5 do 10 po poł. Oferty w adm. Rozwoju pod lit. „E. J.”. 7974-5-5

Warszawa! Domy, sklepy, przedsiębiorstwa, spółki. Informacje. Zlecenia. Raczynski, Wilcza 54A. 7906

Wolancik do sprzedania z chomontem angielskim. Wilańska 6 w Widzewie za nielarianią. 8702-3*-2

Zaraz do wynajęcia umeblowany frontowy pokój przy ulicy Nawrot 74 m. 10, II piętro. 8596-3*-3

Z powodu wyjazdu sprzedaje się meble i 2 nowe magle. Benedykta Nr. 32. 8747

Zdolna krawcowa z krojem poszukuje szycia w domach prywatnych. Wiadomość ul. Nawrot 1, u A. Kalińskiego. 8752-2-1

Zdrowe, smaczne obiady dla inteligentnych osób. Piotrkowska 132 m. 20. 8286-3*-2

Zaginął Dobermann Pinscher maści jasno-bronzonej, grzbiet ciemny, wabi się Treff. Uprasza się o odprawienie za dobrą nagrodą. Andrzeja 43A. Torn. 8709-3-5

Z powodu zmiany interesu, filia rzeźnicza zaraz do sprzedania. Ul. Miedziana 3. 8718-3-2

Z pokoje z kuchnią zaraz do wynajęcia. Przejazd 43. 8712-3-3

Zagubione dokumenty. Aleksander Mrówczyński zagubił paszport wydany z gminy Galkówek. 8715-3-2

Bolesław Grzeliński zagubił kartę od paszportu wydaną z fabryki Müllera. 8761-3-1

Hersz Gruszka zagubił paszport wydany z m. Mszczonowa, pow. błońskiego gub. warszawskiej. 8762-3-1

Józef Miarek zagubił paszport wydany z gminy Łaznowa, powiatu brzezińskiego. 8693-3-3

Józef Klinge zagubił paszport wydany przez wójta gminy Kamienica Polska, pow. częstochowskiego. 8724-3-2

Karolina Szindler zagubiła kartę od paszportu wydaną z fabryki Szumpicha i Rychtera. 8764

Leon Ludwik Stółowski zagubił paszport, wydany z gminy Jeziorna, dów, warszawskiego. 8725-3-2

Moszek Stróż zagubił paszport wydany przez wójta gminy Wodzisław, pow. jędrzejewskiego. 8731-3-2

Marcin Zawadzki zagubił kartę od paszportu wydaną z fabryki M. A. Winera. 8707-3-3

Robert Szindler zagubił kartę od paszportu wydaną z fabr. Aszkenazy. 8755

Stanisław Wierucki zagubił kartę od książeczki legitymacyjnej wydaną z fabr. Karola Scheiblera. 8760-3-1

Stanisław Bednarek zagubił kartę od paszportu wydaną z fabryki J. Heimza. 8751

Władysław Kostrzewa zagubił kartę od paszportu wydaną z fabryki I. Wizla. 8672-3-3

Zaginęło świadectwo od biletu wojskowego, wydane przez wojennego naczelnika, na imię Jana Kostrzewskiego, oraz dwie fotografie. Nowo-Zarzewska 43 m. 7. 8714-3-3

Zaginęła książeczka legitymacyjna na imię Jana Grodzickiego wydana z magistratu Łódzkiego. 8763-3-1

Zaginął paszport Andrzeja Ciuppy, z gminy Gospodarz pow. łódzkiego. 8767-3-1

WARSZAWSKIE AKCYJNE Towarzystwo Pożyczkowe LOMBARD

Oddział I ul. Zachodnia 31. Oddział II ul. Pasz Majera 11. zawiadamia, iż w miejscowej sali licytacyjnej, przy ul. Zachodniej 51, w dniu 6-gym listopada (24-go października) 1912 roku i dni następnych odbywać się będzie licytacja na sprzedaż zastawów (z obydwóch oddziałów) we właściwym czasie nie prolongowanych. Podczas trwania licytacji prolongata zastawów, na sprzedaż wystawionych, miejsca mieć nie będzie. Wytaz N&N zastawów, podlegających sprzedaży będzie ogłoszony w gazecie „Rozwój”. 3776

Lekarz-Dentysta A. Teplicki

Piotrkowska 121, I-e piętro Od 9/1 do 2, od 4-8. 2451

Adres! Warszawa, Nowogrodzka 49, I piętro PENSYONAT OPELN-BRONIKOWSKIEJ

Pokoje wygodne dla przyjeżdżających na dłuższy lub krótszy czas. Ceny umiarkowane. 3276

wszyscy chcemy ubrania ciepłe tylko od **A. SPODENKIEWICZA**

KONSTANTYNOWSKA № 26,
gdyż u niego są najlepsze, najpiękniejsza i najtańsza

Dr. med. J. Szwarcwasser Piotrkowska 12.

Choroby wewnętrzne i nerwowe. Specjalnie: choroby żołądka i przewodu pokarmowego (cukrzyca, podagra, tyfus), choroby skóry i narządów zmysłowych. Niezbędne dla dyagnozy analizy chemiczne i bakteriologiczne, wydziałelnia krwi w laboratorium własnym. Od 11-1 rano i od 5-7^{1/2} po południu. 106

LEKARZ-DENTYSTA Ad. Zadiowicz

powrócił z zagranicy.
Przyjmuje Piotrkowska 120,
telefon 14-03. 2350

Dr. med. Z. BOLLÉ

Choroby skórne i weneryczne
ul. Mikołajewska 13.
Godziny przyjęć: od 9-12 i od 4 i pół do 7^{1/2} po wiecz., w niedziele i święta od 9 do 12 i pół. Telefon 14-80.

Dr. Jelnicki

ul. Andrzeja 7. — Tel. 170.
Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe.
Godziny przyjęć: panowie od godziny 9-11 r. i od 5-8 po poł., panie od 4-5 po poł., w niedziele i święta od 9 do 12 rano. 1480r

Dr. Fr. Łukasiewicz

Staro-Zarzewska № 36,
róg Sosnowej.
Choroby żołądka i kiszki,
wewnętrzne i dziecięce.
Przyjmuje do godz. 11 rano i od 8-9 do 6-9 po poł. 2200r

Dr. Gustawa. 2793

Zand-Tenenbaumowa
powróciła i mieszka obecnie przy ulicy Piotrkowskiej 145, tel 24-10
Przyjmuje z chorobami kobiecymi, moczopłciowymi i skórnymi (kobiety i dzieci) od 11 r. do 1 p.p. i od 6 i pół do 8 w.

Choroby uszu, nosa i gardła Dr. B. CZAPLICKI

ordynator szpitala Anny-Maryl.
Piotrkowska № 120.
Przyjmuje od g. 11-12 rano i od 5-6^{1/2} p. p. w niedziele i święta od 10-11 rano. 3474

Dr. med. Wincenty ŁUKASZEWICZ

b. kliniczny dr. w Petersburgu.
Długa 19.
Ch. wewnętrzne, kobiece, dzieci.
Od 10-12 r. i od 4-6 w. 3466

SPECYALISTA chorób skórnych, wenerycznych i szczypty

Dr. LEWKOWICZ
POWRÓCIŁ. Konstancyńska 12.
Przyjmuje (zastosowanie preparatu „Ehrlich-Hata 606“ i „Ehrlich-Hata 608“). od 1-4 i 8-5, dla pań od 5-4 w Niedziele 9-8 2397

Dr. S. KANTOR

specjalista chorób skórnych, włosów, wenerycznych lub dróg moczowych. Gabinet Roentgenowski i światłolecznictwo, Piotrkowska 144 róg Ewangelickiej, telefon 14-41. Leczenie Syphilisu „Ehrlich-Hata 606“ Przyjmuje od 9-2 i od 5-7 wiecz. Dla pań osobna poczekalnia. 435r

Dr. REJT Średnia 5.

Sp. Choroby skórne, weneryczne, włosów, kosmetyka lekarska. Leczenie Syphilisu Salvarsanem „Ehrlich-Hata 606“ (wśródzylne). Leczenie elektrycznością (elektrolizmem) i masażem wibracyjnym. Dla pań osobna poczekalnia.
Godz. przyjęć: od 8-1 rano i od 4-8 w., niedziele i święta od 9-8 p.p. 435r

Dr. L. KLACZKIN

Konstancyńska 11.
Syphilis skóra wener. choroby dróg moczowych. LECZENIE SYPHILISU EHR-LICH HATA 606. 740r
Przyjm. od 8-1 rano i od 5-6 w., dla pań od 4-5. W niedziele i św. tylko 1 rano.

Dr. I. SILBERSTROM

Zawadzka 12.
Choroby skóry weneryczne (stosowanie preparatu 606) moczopłciowe. Kosmetyka lekarska, usuwanie szpecących włosów, plan itd.) od 12-2 p. p. i od 8-9 w. Panie: 4-5. Poczek. oddzielna. W niedziele od 11-8 popoł. 712r

Dr. L. PRYBULSKI

Ch. oby skórne, włosów, (kosmetyka), weneryczne i moczopłciowe i niemoczopłciowe. Leczenie syphilisu EHR-LICH-HATA „606-914“
Ul. Południowa № 2, telef. 13-59.
Przyjmuje od godz. 8-1 r. i od 4-8 w., panie od 5-6 po poł. Dla pań osobna poczekalnia. 2437

Dr. Rosenblatt powrócił.

Choroby uszu, nosa i gardła.
Przyjmuje 10-11 i 5-7. Piotrkowska 35. Tel. 19-34. 2715

Dr. med. Leyberg

Ch. skóry, weneryczne i moczopłciowe.
Godziny przyjęć: 10-1 i 6-8
Dla pań 5-6 poczekalnia oddzielna
W niedziele od 8-1-ej.
Krótka 5, telef. 20-50. 1887

Dr. H. Szumacher

Choroby wewnętrzne i skórne.
Nawrot 2.
Przyjmuje od 8-10 i pół i 6-8 po poł., panie od 5-6. W niedziele i święta od 5-1 po poł. 278r

Dr. H. Salkowski

Piotrkowska 120.
Przyjmuje z chorobami wewnętrznymi (spec. żołądka i kiszki).
Codziennie od 8-10 rano i od 5 od 7 po poł. Telef 23-10. 259

Dr. J. PIENIAŻEK

sp. chor. nosa gardła i uszu. Przeprowadził się do Warszawy, Nowogrodzka 6. Tel. 30-17. Przyjmuje od 4 do 6 w niedziele i święta od 10-11.

Dr. Feliks Skusiewicz

Andrzeja 13
Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe.
Przyjmuje: od 9^{1/2} do 11-ej i od 5-8. W niedziele i święta od 9^{1/2} do 12-ej. Telef. 26-28. 507-r

Dr. Wacław Bernard

CHOROBY WENERYCZNE,
SKORY, DRÓG MOCZOWYCH
Przeprowadził się na ul. Spacerową № 40, przy Andrzeja. 10-12^{1/2} r. i 5-7^{1/2} w.) 1483

Dr. med. W. KOTZIN

powrócił.
Ul PIOTRKOWSKA 71
Choroby serca i płuc,
przyjmuje od godz. 10-11 rano i od 4-6 pp. 2763r
№ telefonu 21-13

Dr. A. S. Tenenbaum

przeprowadził się na ul. Piotrkowską 145, Telef. 24-16
Przyjmuje z chorobami wewnętrznymi, żołądka i kiszki.
przyjm. od 8-9 r. i 5-7 p.p.

Akuszerka M. Wójcik

przyjmuje zamówienia w miejscu i na wyjazd i udziela porad. Dyskrecja zapewniona, szczepienie ospy, Wodna 24, m. 60. 3783

Przyjemność mięsa

daje się obecnie wszystkim wó
znał. Unika jej żółcia gospodyni,
gdy reszt, potrzebny do zup, so
sów, jarzyn, ragout i t. p. przy
rządza z bulionu HAGEGIEGO w
kostkach

Jedna kostka za 4 kop. daje
kwadrantę najlepszego reszła.

Bulion HAGEGIEGO w kost
kach sporządzony jest z najlep
szego ekstraktu mięsnego i za
wiera delikatny wyśiąg z jarzyn,
jakoteż potrzebną ilość soli i
korzeni.

Żądacie wyraźnie bulionu
HAGEGIEGO w kostkach
z nazwą Haggi i marką ochronną
„krzyż i gwiazda“.

Wszędzie do nabycia.

Dr. A. Poznański

Choroby uszu, nosa, gar
dła i wewnętrzne
ul. Przejazd № 6, tel. 22-96.
Przyjmuje od 9-10 zrana i od
5 i pół do 7 wiecz. 3446

Dr. S. SZNITKIND

Średnia № 2. 1117
Choroby skórne, (włosy), i mo
czopłciowe, kosmetyka lekarska,
weneryczne
Przyjmuje od 8-ej do 3-ej po poł. i od
4 i pół do 9 w., damy od 4 i pół do 6-ej

Dr. Ark. Goldenberg

Powrócił. ul. Nawrot 38.
Choroby wewnętrzne,
AKUSZERYA.
Do 9^{1/2} rano i 5-7 po poł. 2707

Dr. FRANCISZEK KOZIOLKIEWICZ

mieszka obecnie Przejazd № 8,
front, 1-e piętro.
Przyjmuje od 9^{1/2}-12 i od 6-8 w

Dr. Jan Cadorski

Akuszeroya,
choroby chirurgiczne i kobiece
przyjmuje do 10 r. i 4-6 po poł
ul. Cegielniana 9 m. 4. 3328

D-ka Felicya Goldberg

Mieszka obecnie
ul. Piotrkowska 107.

Dr. LITMANOWICZ

Krótka 12.
Choroby nerak, pęcherza,
cewki i t. p.
Przyjmuje do 10 rano i od 4-8.
Telefon 18-61. 3011

Dr. Goldman

mieszka obecnie przy ul. Prze
jazd Nr. 36, obok gmachu po
czty. Przyjmuje od 8-9 i od 4
6 po poł., telef. 7-95. 2377

Dr. H. Rueger

Nawrot № 1,
Choroby wewnętrzne.
Przyjm. p. poł. 4-6. 3028

Dr. M. PAPIERNY

AKUSZER I SPECYALISTA
CHOROÓB KOBIECYCH
ulica Południowa Nr. 23
Telefon 16-83.
Przyjmuje do 11 rano i od 4^{1/2}
do 6^{1/2} po poł. 3331

Dr. Stanisław Piekarski

PIOTRKOWSKA № 115.
Przyjm.: od 9-10 rano i od 5-8
wiecz, kobiety od 4-5. 1331-r.

Dr. W. Dutkiewicz

Specjalność: choroby skórne
weneryczne 8^{1/2}-10^{1/2} rano i od
4-7^{1/2} w. W niedziele od 9-12
rano. Zielona 19. 347r.

„The-Bio-Express” Od dziś sensacja! z cyklu Henryka Sienkiewicza „Krwawa dola” **SZKICE WĘGLEM** dramat w 3-eh częściach.

odegrany w Warszawie przez art. teatr. rząd. Panie: Mirska, Kozłowska, pp. Bednarczyk, Roland, Różański, Brydziński i inni.

5121 Zielona 2.

CASINO

Od dziś do poniedziałku 7 października włącznie między innymi:

Krach Giełdowy

Wspaniały dramat w 3 częściach z życia współczesnego w kolorach w wykonaniu wybitnych francuskich artystów z udz. p. Napierkowskiej
Część I Rabuś. Część II Akcyo podnoszą się. Część III Krach.

Figiel aktora

Komedia w wykonaniu głównej roli pana Prensa.
Orkiestra koncertowa.

3784

Powszechnie znany duży skład futer
M. Milakowski, Piotrkowska № 26

przemieszczony z Piotrkowskiej № 16

połącza Szan. Publiczności duży wybór damskich kołnierzy, mupek, żakietów, męskich futer, czapek i t. p. po bardzo przystępnych cenach. Wieleletnia praktyka w danej branży oraz kupno towarów z pierwszej ręki, jako to w Niższym Nowogrodzie i Lipsku, pozwalają mi Szan. Publicz. w zupełności zadowolnić, tak w sprzedaży hurtowej jak i detalicznej. 3079

!! Tanie kupić można !!

różną ładną biżuterię złotą z brylantami i kolorowymi kamieniami pozostałą z licytacji u taksatorów
w **Lombardzie Akcyjnym**
Zachodnia № 31.
tamże blany futrzane i matersaty—na arszyny. 3450

Lecznica chorób oczu

ze stałymi lekami d-ra B. DONCHINA, okulisty
Piotrkowska 69, tel. 28—39.

Przyjęcia chorych na stałe. Godz. przyjęć w ambulatoryum od godz. 10—12 rano i od 4—7 pp. 2635

Szkoła korekcyjna

Heleny Cholewickiej

róg Ewangelickiej i Mikołajewskiej

prowadzona według najnowszych wymagań pedagogiki i higieny, przysposabia do szkół średnich męskich i żeńskich. Lokal obszerny, wysoce higieniczny. Rysunki, śpiew, słojd, gimnastyka, języki obce. Przy szkole wzorowo prowadzony zakład freblowski. 2849

Do sprzedania

drzewka laurowe 20% niżej normy po zamknięciu Wystawy Przemysłowo-Rzemieślniczej 16/10. Kwaciarnia „Juljanów”, Kołacz-kowskiego, Piotrkowska 83. 3758

Plaszcze, Kostiumy, Suknie
wykonane w pracowni sukien

Przejazd 40, (II-ie piętro)

odznaczają się szykiem i elegancją.

Pracownia otwarta do godziny 8-jej wieczorem.

„Stanisławy”

PLAC w Łowiczu kaliskim

obrazu 50,400 łokci kwadr., zdany pod budowę fabryki, w bliżkości kolei wązko i szerokotorowej jest do sprzedania. Wiadomość: Łódź-kaliska, bufet II klasy. 3764

Nie kupujcie petersburskich kaloszy

trykotowych wyrobów, kolar, chustek, bielizny; Jarosławskich, Zyrardowskich i krajowych płóciennych wyrobów, nie porównawszyc ich ceny w świeżo otwartym hurtowym

MOSKIEWSKI MAGAZYN, Piotrkowska 31,

gdzie wszystkie towary sprzedają się detalicznie po cenach niżej fabrycznych. 5113

Nowozałożona Szkoła KROJU I SZYCIA

cechowej mistrzyni
pod firmą

„Florentyny”

Główna № 16

wykonuje wszelkie roboty podl. żurnali paryskich i angielskich. Przyjmuje uczenie do nauki kroju i szycia.

Resztki damskie

chustki ciepłe, barchany atakże skóra ang. 40 kop. na męskie ubrania 45 kop. plusze 75 kop. łokcie.

Widzewska 83 m 26.

3756

Bardzo ważne!!!

Kupuje stare sztuczne zęby cefe i potamane. Wiadomości: Łódź ul. Cegielska 83 Hotel „Liwadia” № 2 Rano od 10 do 6-jej wiecz. 3744

Rutynowana nauczycielka

poszukuje towarzystwa do wspólnej nauki dla 7 letniego chłopca, Juliusza 13 m. 53. Zastąpić można od 3—5. 3630

Przeciwno kokluszowi, przy kaszlu, astmie, emfizemie, gruźlicy, katarach krtani, oskrzeli i chorobach płuc Wzbudza apetyt, uspokaja nerwy.

„KOSULIN”

aptekarza J. Saska w Brześciu Lit Grand Prix w Hadzo. Cena 1.1 rb. Żądać wszędzie Przedstawiciel T. Kozan, Piotrkowska 10. 3095

Udzielam korepetycji,

przysposabiam do szkół rządów. i prywatnych na świadectwa, aptekarskich uczniów, ochotników w, nauczycieli. Niezależnym ustępowo. Przejazd 12, m. 10. 3768

PIES

prawdziwej rasy Doberman, doskonała tresura, rodowód, cena przystępna jest do sprzedania. Radwańska № 3 m. 5. 3772

Dr. Tochtermann

powrócił

Nowa - Promenada 49 róg ul. Anny 3766

Dr. Sophie Majzel

Choroby kobiece i wewnętrzne

Wschodnia № 59. 3109

T. S. „UNION”

Plac sportowy „Helenów”

W niedzielę d. 6 października r. b., o godz. 3-jej po poł.

wielkie międzynarodowe dystansowe wyścigi z wylosowaniem roweru. 3097

Startują:

O. Pawke	— Niemcy	L. Kamiński	— Warsz.
H. Kjeldsen	— Dania	J. Grochowski	— „
M. Gnika	— Węgry	Alfons Beck	— Łódź.

Program m. i 3 mistrzostwa: klubowo, m. Łodzi i Królestwa Polskiego na długi dystans.

Ceny miejsc zwyczajne. Koncert. Komisya sportowa.

Nareszcie Łódź doczekała się dobrej pasty do czyszczenia obuwia pod nazwą

„SALVIN”

spróbujcie raz jeden, a zarzucicie wszystkie inne. Sprzedaż we wszystkich składach aptecznych i magazynach obuwia. 3095

Lekarz weterynaryj

Mieczysław Grotowski

Łódź, Radwańska 19 róg Wólczańskiej Telefon № 27-17. Porady z zakresu lecznictwa, hodowli i ekspertyz przy kupnie koni, ochronie szczepionki, malleinizacya i tuberkulinizacya. 3778

Zawiadamiam Szanownych moich odbiorców, że nadeszły znane ze swej dobroci wyborowe

powidła śliwkowe i jabłkowe.

Sprzedaż hurtowa i detaliczna

B. PATZEROWA,

Mikołajewska 31. Tel. 24—10.

3780

Dla czego!?

Skład Materiałów Aptecznych

BOLESŁAWA JENTYSA

przy ul. Widzewskiej № 146, nie daje żadnych zachęcających procentów stałym odbiorcom?

Dla tego:

że gwarantuje za dobroć towarów i staranną ekspedycję. Falsyfikaty wykluczone. 3117

Popierajcie swoich.

Popierajcie swoich.

Trykotaż. — Bielizna.

WIELKI WYBÓR:

KRAWATÓW, LASEK, REKAWICZEK, SPINEK, SKARPETEK, KRAWATEK, PARASOLEK, PONCZOCH,

ŻABOTEK, GALANTERYI DAMSKIEJ I DZIECINNEJ.

M. Kołodziejcki

3 ul. Andrzeja 3

FRYZYER J. BUCZKOWSKI

ul. Andrzeja № 1.
róg Piotrkowskiej.

Największa fabryka wyrobów fryzjerskich, specjalne salony dla pań i panów: Czesanie, ondulacja, mycie głów, momentalne suszenie aparatem, farbowanie na różne kolory, manicure. Ceny konkurencyjne. 3089

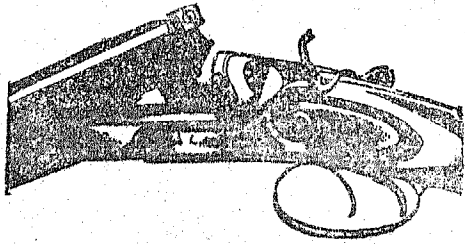
St. Dąbrowski

powrócił

Przyjmuje w prywatnym gabinecie przy Lecznicy.

Ul. Piotrkowska № 127, tel. 25-99

L. NIŻAŁOWSKI

w Warszawie,
ul. Królewska № 31.
Telefon 38-05.

poleca dubeltówki kurkowe i bezkurkowe z pierwszých fabryk tylko wypróbowane z gwarancją; oraz automatyczne śrutówki, pojedynki, sztucery, trójłuki, flowery i wszelkie przybory myśliwskie, po cenach niskich w wielkim wyborze. Przyjmuje do zamiany broń stara. Na zamówienie rewolwery i automatyczne pistolety Warsztat puzkarski pod pod osobistym zarządem. 2861

JASNEJ SŁONKA

☆ ZAPRAWA DO PODŁÓG bez SZCZÓTEK ☆
☆ NADAJEPIĘKNY WRAZ POKRYSK ☆
PRZEDSTAWICIEL NA ŁÓDZ: D. MARCUS, CEGIELNIANA 49

2 691

Skład Nafty, Soli i Sledzi
S. Z. Bergera

został przeniesiony od 1 września r. b. z ulicy Nowomiejskiej nr. do domu własnego przy ul. Średniej nr. 25. Telef. 685.

Wiadomem jest całemu światu,

że NAPIĘGI, PRYSZCZE, WĄGRY, mokre i suche LISZAJE, KROSTY i wszelkiego rodzaju nieczystości skóry jest wiele różnych środków, lecz skutecznie działających bardzo mało. Kto chce otrzymać prawdziwie skuteczny środek kosmetyczno-leczniczy, niech żąda rozpowszechnionego i uznanego przez powagi lekarskie

MYDŁA ks. KNEIPPA

z powyższą etykietą i napisem na każd. etyk. re-prezent. Bez tego podp.—falsyfikaty. Po 40 k. ka-walek sprzedają wszystkie apt., skl. apt. i perfumerye
Reprezentant: Niedźwiedz, Warszawa, Graniczna 6. 1391

K. ZDYBICKA, wychowawca Akad. paryskiej
Spacerowa nr. 37.

Pierwsza modna, fachowa szkoła artystycznego kroju i szycia, zatwierdzona przez Gubernatora. Nauka podług ostatnich wymagań mody; w kurs wchodzi przeszło 50 modeli. W przeciągu jednego miesiąca wyucza się gruntownie kroju. Każda z uczennic otrzymuje świadectwo z ukończenia kursów. Łódź, Spacerowa 37.
P. S. Sprzedaż form papierowych i manekinów. 2751

Zjednoczone fabryki
Wyrobow Ogniotrwałych
dawniej **C. KULMIZ**

Towarzystwo z ograniczoną poręką.

Główna fabryka: Saarau pod Wrocławiem, założona w r. 1850.
Oddziały fabryk: Mark-Redwitz w Bawarii i Halbstadt (Czechy).

Wyroby na wielokrotnych wystawach premiowane.

Ogniotrwałe wyroby wszelkiego rodzaju;
Cegły szamotowe i Dinasowe;
Cegły odporne na działanie kwasów;
Płyty i Rurki.

Roczna reprodukcy około 120 milionów kgr. formowanych przedmiotów.—Robotników obecnie około 1,500.

Reprezentant na Łódź i okolice:

B. Łoziński, Łódź — Pasaż Szulca nr. 3.
Telefon 547. 1843

AGATOL proszek 20 i 35 k.
pasta 20 k.
eliksir 30 i 50 k.
St. Górskiego, Warszawa, Leszno 12. Najlepszy do zębów
Odznaczony na 6 wystawach najwyższymi nagrodami za skuteczne i antyseptyczne działanie, jako najlepszy środek do czyszczenia zębów i konserwowania dziąseł. Odznacza się silnym i przyjemnym aromatem, dezynfekuje i odświeża jamę ustną, chroni zęby od przedwczesnego próchnienia i bóla, dając im zdrowy i biały wygląd.
Zadań sprzedawca 2807-28

Nie kupujcie Gramofonów

przy których trzeba zmienić igły i które to strasznie niszczą płyty, gdyż są teraz

PATHEFONY

które są najlepsze i najpraktyczniejsze, bo

grają bez igieł głośno i nadzwyczaj wyraźnie.

Aparaty model „Junior“ bez płyt sprzedajemy na raty na warunkach najdogodniejszych, bo przy 6 rb. zaliczce po 25 kop. tygodniowo. Prosimy przyjść i przekonać się.

Każdy oryginalny Pathéfon jest zaopatrzony marką fabryczną umieszczoną obok. A więc wystrzegajcie się falsyfikatów.

Rto chce nabyć oryginalny Pathéfon B-ci Pathé to może dostać tylko w

Specyjalnym Składzie Pathéfonów

Łódź, Piotrkowska № 118, I piętro.

ŻYRANDOLE Elektryczne i Gazowe

Najnowsze modele, ceny fabryczne.

Fabryka lamp i wyrobów bronzowych

Władysław Henig i S-ka w Łodzi,
telef. 24.32

Skład fabryczny, ul. Piotrkowska № 29, telefonu 24-31.

Wyłączna sprzedaż wyrobów platerowanych fabryki

Bracia Henneberg, Warszawa.

Szkoła przygotowawcza Jadwigi Zawadzkiej

Spacerowa 17 (Dom W-go K. Scheiblera).

Przyjmuje chłopców i dziewczynki od lat 7 i gruntownie przysposabia do szkoły średniej.

Na pokazie pracy kobiety polskiej w Pradze Czeskiej szkoła zyskała ogólne uznanie, jako „systematyczne przejście od ogródka dziecięcego do szkoły średniej“.

Przy szkole wzo- **zakład freblowski** dla dzieci od lat 4-ch.
rowo urządzony Przy zakładzie ogród.

Informacje, zapisy—codziennie od 10—1 i od 3—6-jej po poł. Lekcje 5 września. 3782

Zagraniczne paszporty

Na mocy plenipotencyj wyrabiam przedko zagraniczne paszporty wldy, wizy, ipaszport, u konsulów
Andrzeja 38 m. 7. D. Krugman
3730

Zdolny ogrodnik

obeznany z hodowlą drzew owocowych, potrzebny zaraz na wyjazd na cztery do sześciu tygodni. Bliższych szczegółów udzieli Franciszek Glugla, Łódź Południowa 28. 3762

„Pradziad”
„Likier ziołowy”

poleca:

M. Łuba, dystylarnia parowa
Łódź, Nowy Rynek № 2, telefon 11-55.

Dla dzieci, matek, rekonwalescentów, osób nerwowych i starców. FOSMOZA zapewnia prawidłowy rozwój krwi, kości i mięśni. Niezbędny pokarm dla dzieci w okresie ząbkowania i rośnięcia. 1875
Liczne opinie Pp. Lekarzy. Ordynatorów szpitali dołączają się do każdego pudełka. Dostać można wszędzie. Cena pudełka 1 rb.

Przyjmuje nadrabianie
pończoch
ul. Mikołajewska 59 m. 29

Zupełna wyprzedaż

Na książkach i natach **25%** rabatu.

Z powodu likwidacji **KSIĘGARNI**

Na książkach i natach **25%** rabatu.

Beletrystyka.
Dzieła naukowe.
Książki do nabożeństwa.
Książki dla dzieci i młodzieży.

MOTYLI

Pommer i S-ka, księgarnia
Piotrkowska 71. Telef. № 28-19.

FABRYKA SZTUCZNYCH LIŚCI I KWIATÓW
przy ul. Konstantynowskiej № 5 m. 11

W. P. Poszepczyńskiego

Zatwierdzona przez władzę wyższą na Szkołę Rzemieślniczą kwiatów i liści sztucznych w Łodzi, ulica Długa № 105.

Przyjmuje uczenie bez różnicy wieku na dogodnych warunkach, kurs roczny. Po ukończeniu wydaje dyplomy, wykład praktyczny przez specjalistów, sumienny, ceny przystępne.

W szkole mojej wyrabia się kwiaty różnej dobroci od najwzyczajniejszych do najgustowniejszych, ubieram kosze, wianki na obrazy i lustra, wieńce pogrzebowe, bukiety, doniczki, palmy pokojowe; przyjmuję i urządzam różne dekoracje w zakres kwaciarstwa wchodzące, przyjmuję różne materyały do wycinania na różne wzorki kwiatów. Szkoła zaopatrzona w różne maszyny i przybory do kwiatów, duży wybór różnych liści gatunków i kolorów zawsze na składzie 2745

Polecając się łaskawej pamięci
Z poważaniem **W. P. Poszepczyński.**

Skład win 1833

M. D. OKOJEWA

Dzielna № 11

Zdrowie jest bogactwem i szczęściem!!!

Kto cierpi na żołądek, głowę i ogólne niedomaganie ten powinien pić **Wino żołądkowe № 7**, zatwierdzone przez rząd za Nr. 3478. Wino żołądkowe, zastowane w Ekaterynburskim pułkowym lazarecie przy chorobach żołądka, wykazało znakomite rezultaty, co stwierdza świadectwo, wydane przez starszego lekarza w 1910 r., jak również w 1911 r. przez starszego lekarza szpitala Czerwonego Krzyża, gdzie wino było z powodzeniem stosowane. Wina żołądkowego № 7 w żadnych innych składach niema jak tylko w składzie win M. D. OKOJEWA, Dzielna № 11. **OLIWA** do lampek 20 kop. funt. **KNOTKI** bezpłatnie.

KEFIR wyborowy z mleka pasteryzowanego poleca firma 180

B. Patzerowej
Mikołajewska 31. Tel. 24-10

Własny pawilon na wystawie.

Nowootworzony i bogato zaopatrzony

skład futek

mieszczący się przy ulicy
Piotrkowskiej № 81, 1-sze piętro, vis à vis „Louvru“

L. Tarnowski

poleca się łaskawym względem Sz. Publiczności. 2765

We wtorek dnia 1 października o g. 6 w. z Andrzejowa uciekły dwa konie: jeden ogier, czarny, łysy i na prawej zadniej nodze ma białą łatę; drugi cały czarny wałach. Ktoby wiedział gdzie się znajdują niech zawiadomi Wilhelma Dobersteina, zamieszkałego w Andrzejowie, gm. Nowosolna. 3754

Przeciw kokluszowi, przy kaszlu, astmie, emfizemie, katarach krtań, oskrzeli i chorobach płuc, wzbudza apetyt. Uspokaja nerwy, „Kosulin“ aptekarza J. Saskiego w Brześciu Lit. Pozwolenie Rady Medycznej za № 847. Grand Prix w Łodzi. — Cena flakonu 1 rb. Żądać wszędzie. — W Łodzi u Spiessa 1369-4-1

W czwartek 10 Października 1912 roku

o godz. 5-ej po południu w Sali Straży Ogniovej ochot. III oddz. Mikołajewska 54

Nadzwyczajne Ogólne Zebranie członków Tow. „Sanitas“.
Porządek dzienny: Sprawozdanie z dotychczasowej czynności komisji likwidacyjnej. 3081

**Syfilitykom,
Podagrykom,
Reumatykom,
Artretykom**

w chorobach przemiany materii skórnych, narządów brzusznych, jako to: hemoroidy, przekrwienia wątroby etc. zalecamy przeprowadzić

Acheńska kurację w domu.

Acheńską sól kąpielową i „do użytku wewnętrznego, w oryginal. opakow. (z różową banderolą i podpis. Prof. Dr. Stallschmidta) sprzedają apteki i składy.

Miliony ludzi wylęczonych!!!

To nie szumna reklama, gdyż od 1,000 przeszło lat znane wszechświatowej sławy Acheńskie źródła słarozane ordynują w powyższych cierpieniach powagi lekarskie na całej kuli ziemskiej. Acheńskie Tow. naturalnych produktów źródłanych w Akwizgranie. Reprezentant: M. Niedzwiedz, Warszawa, Graniczna 6. 2687

NAUCZYCIEL

udziela korepetycji oraz przygotowuje na różne świadectwa. Piotrkowska 117, m. 17, zastać można od 5-8. 3614

Zawsze na składzie: płótna jutowe do pakowania, metkał do pakowania szpagat do pakowania i szycia, trawa morska do materaców, włosień czysto higieniczny, sprężyny w różnych wymiarach. Ul. Główna 18. Fr. Fijałkowski. 3248

Dyplomowany nauczyciel

udziela lekcyi gry na skrzypcach. LEWKOWICZ, № Cegielniana 91 m. 18. Tamże do sprzedania krótki czarny fortepian. 3055

Zdolny Ekspedjent - Magazynier

pracowity i uczciwy, potrzebny zaraz. Wymagane języki polski, rosyjski i niemiecki, jakoteż dokładna znajomość branży kolonialnej. Tylko piśmienne oferty z podaniem warunków zwracać proszę do Franciszka Glugla. Łódź, Południowa 28. 3760

Wyborne kawy palone i Kawa Słodowa „TRYUMF“

są do nabycia
na wystawie Rzemieśl.-Przemysłowej w głównym pawilonie

Franciszek Glugla.
Łódź, Południowa № 28, Telefonu 817.

GAZOWNE MIEJSKIE w Łodzi

mają do oddania z dniem 1 stycznia 1913 roku, smołę węglową, miał koksowy, impregator i amoniak.

Łaskawi reflektanci raczą zgłaszać się piśmiennie do Biura Zarządu Gazowni, przy ul. Targowej nr. 54, poczem otrzymają informacje, dotyczące warunków kupna—sprzedaży powyższych produktów. 5022

Towarzystwo Pożyczk. - Oszczędnościowe Rzemieślników Chrześcijan Widzewska 117.

(Dom Resursy). 3065

1. Przyjmuje udziały członków do 50 rb. wydaje pożyczki do rubli 300.
2. Przyjmuje wkłady na oszczędności, płaci na każde żądanie 4 proc. z półrocznym wymówieniem 5 proc. z 1 rocznym 6 proc.

Biuro otwarte codziennie od godziny 10 do 5-ej po południu niezależnie od tego w wtorki, czwartki, i soboty od 6 do 8 wiecz.

Zarząd Gazowni Miejskich w Łodzi

pozwala sobie zwrócić uwagę Sz. Publiczności na **dział gazowy**

(prasowanie i gotowanie na gazie, piece kąpielowe, zwyczajne i wzmocnione oświetlenie gazowe i t. p.), pomieszczony w głównym pawilonie i na całym terenie

Wystawy Rzemieśln.-Przemysłowej w Parku miejskim przy ul. Dzielnej.

Fabryka Chałwy

Najlepszą orzechową i czekoladową chałwę po przystępnych cenach dostać można w fabryce cukierków i chałwy

H. WRÓBLEWSKI.
Łódź, ul. Wolborska nr. 16, dom własny. 2757

Zarząd drogi żelaznej Fabryczno-Kłodzkiej

nijszym zawiadania wysyłających ładunki, że na stacyi towarowej Łódź-Fabr. w d. 8 (21) października 1912 r. o godzinie 10 rano na zasadzie §§ 40-90 ogólnej Ustawy Rosyjskich dróg żelaznych będą sprzedane z głośnej licytacji niewykupione przez odbiorców towary, przybyłe w miesiącach lutym, marcu i kwietniu za frachtami:

Wilno Pół. Z. 901756 stare żelazo Wileńsk. Tow. Chem. zakł. dla A. Kronenberga, Białystok Pół. Z. 386671 wypr. skóry, G. Goldberg; Białystok Pół. Z. 386505, 386504, 385288, 385287, wyroby tabaczne. J. Janowski; Smorgoń L. R. 8613 próbki towarów bawełn., H. B. Szymiszewicz dla A. I. Josipowicza; Szawle L. R. 35100 wełn. tkanina, Ł. Kan, zaliczenie 45 kop.; Olkieniaki Pół. Z. 2088 stalowa piła, G. Berensztajn; Poniewież L. R. 13794 wełn. tkanina Br. Todes; Wilkowyski Pół. Z. 14229, szuwaks, A. Makowski, zaliczenie 57 kop.; Moskwa m. M. K. W. 101247 i 100757 bawełn. tkanina, Lesiuk; Bronnice M. Kaz. 20082 porcelanowe zabawki, T. Kuźniecowa, zaliczenie 28 rb. 30 kop.; Siereda Pół. 3246 papierowe gilzy, Michał Generałow; Rzew M. W. R. 93941 wełn. tkanina, E. Cybin; Mińsk M. Br. 11291 sukienne skrawki, Z. Rabinowicz; Mińsk M. Br. 7036 wełn. tkanina, H. O. Milecki, zaliczenie 1 rb. 2 kop.; Petersburg Mik. 42085 części maszyn, Simens i Halske; Petersburg M. W. R. 514254 czekolada, akc. Tow. Bligken i Robinson; Władimir M. Niż. 59043 wełn. towar, Platonow Joanow Goldberg, zaliczenie 16 rb. 50 kop.; Moskwa M. Br. 38276 suszone maliny, Br. Orłowicz; Niżnij m. M. Kaz. 61209 żelazne siatki, Baumwol, zaliczenie 83 rb. 06 kop.; Skalino Pół. 1329 bawełn. tkanina, H. M. Drykian dla Br. Ginsberg i Małowista, zaliczenie 23 rb.; Odesa tow. Pół. Z. 662542 winny kwas, Z. Wajnberg; Odesa port. Pół. Z. 250566 wypr. skóry, Agentura Dobrowolnej Żeglugi, zaliczenie 157 rb. 65 kop.; Berdyczów m. Poł. Z. 39416 wełniana tkanina, S. I. Rapoport; Smieła Pół. Z. 8274 bawełn. tkanina, Lejb Nabutawski, zaliczenie 6 rb. 70 kop.; Równa Poł. Z. 86168 wełn. tkanina, M. Wacnam; Fundulejewa Południowo-Zachodnia, 27686 bawełniana tkanina — Goldberg dla L. Wyszewiańskiego; Bendery II Poł. Z. 18198 i 18809 besarabskie wino, U. Padwe, zaliczenie 37 rb. 20 kop. i 10 rb. 60 kop.; Proskurów Poł. Z. 52926 i 53071 koniczyna, A. Liwszyc; Gajsin Poł. Pod linija 26301 sukienki towar, G. Kogan, zaliczenie 60 kop.; Rudniki W. W. 17664 i 17666 wodne szkło, Akc. T-wo „Rędziny”; Łowicz W. W. 26938 odpadki od wyrobu miedzi, M. Kędzierzawska; Będzin W. W. 66196 taśma, M. Potasz; Częstochowa W. W. 31198 cukierki, S. G. Szarf, zaliczenie 37 rb.; Częstochowa W. W. 311170 drewniana beczka, Dom Handlowy B-cia Plucer-Sarna; Włocławek W. W. 79433 części organów, Biernacki; Myszków W. W. 24481 piasek, Balzam; Warszawa W. W. 472363 czekolada, Riese i Piotrowski; Warszawa W. W. 471457 stara maszyn. szczyotka, A. Fejst; Warszawa W. W. 469525 skrawki skór, Fajngold, zaliczenie 30 rb.; Warszawa W. W. 469480 sukienne skrawki, M. Balzam; Warszawa W. W. 469471 żelazne słupki, B. Hantke; Warszawa W. W. 464337 stalowe łopaty, Akc. T-wo „Włochy”, zaliczenie 21 rb.; Warszawa i mias. Nad. 531222 pilniki, „Zygmunt”, zaliczenie 19 rb.; Warszawa m. Nad. 528910 spiryt. maszynki, Feter, zaliczenie 48 rb. 23 kop.; Warszawa m. Nad. 529032 piśmienne materiały, Boks, zaliczenie 200 rb.; Warszawa m. Nad. 529037 szampańskie wino, Kołaczkowski, zaliczenie 75 rb.; Warszawa m. Nad. 523435 galanteryjny towar, Rosen, zaliczenie 200 rb.; Warszawa m. Nad. 522749 i 522724 galanteryjny towar, Rosen, Warszaw. Kow. Nad. 908101 i 902706 toaletowe mydło, Herman, zaliczenie 66 rb. 35 kop. i 62 rb. 85 kop.; Skarżysko Nad. 52363 próżna beczka, Wulf Rozenweig; Sobolew Nad. 324423 próżne skrzynki, Korzybski dla T-wa Mleczarskiego; Jastrzab Nad. 46148 i 340988 osetki kamienie do topzenia, piaskowiec, M. Kac; miasto Szydłowiec, zaliczenie 23 ruble 16 kopiejek i 12 ruble 90 kopiejek; Biała Nad. 22156

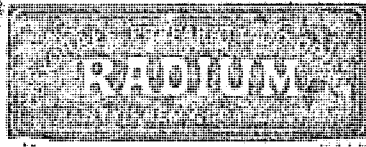
drewniane szewskie szpilki, G. W. Raabe; Końsk Nad. 89816 farba, Sz. I. Klein, zaliczenie 3 ruble 60 kop.; Komarowo Nad. 10628 szuwaks, A. Z. Cukierman; Tarnowicz Herby Her. Kiel. 2749, maszyna dla nakładania kapsli, Max Pianowski dla Guttera, zalicz. 31 rb. 16 kop.; Tuła S. Wiaz. 285433 samowary, W. Bielousow, zaliczenie 14 rb. 55 kop.; Targowaja Wład. 18965 wełniana tkanina, W. Krawcow, zaliczenie 1 rb. 05 kop.; Ekaterynosław Ekat. 99395, okienne szkło, zarządzający centr. składem dla L. Lutgera, zalicz. 4 rb. 25 kop.; Prośnica Perm. 2288 bawełniana tkanina, zawiadowca stacyi dla Margolisa i S-ti, zalicz. 220 rb. 90 kop.; Juzowo Ekat. 9553 wełniana tkanina, Berko Klecki, zalicz. 1 rb. 20 kop.; Władykaukaz Wlk. 38725 wełniana plusz, Dom Handl. B-ci Majewskich dla Nejmana i Rumkowskiego; Wład. wlk. 39926 wełn. tkanina, zaw. stacyi dla Hurwicza i syna; Kukusztan Perm. 127 baweł. tkanina, J. F. Kokszarow; Kabuł-Saj Taszk. 1278 próbki tkaniny baweł. A. P. Szulimowicz dla A. I. Josipowicza; Symferopol m. Poł. 4031 sukien. towar. S. Bartman; Batum R. tow. żeglugi i handlu 9756360 wyroby tabaczne M. L. Biniat-ogly; Pietrowsk-Sar. R. Ur. 168 wełn. wyroby, W. I. Wieretennikow dla b-ci Kon, zalicz. 28 rb. 07 kop.; Stawropol wlk. 34954 baweł. nitki Muratow Asmajew, zalicz. 35 kop.; Melitopol Poł. 32232 baweł. tkanina, Chaim Arrieli; Obławka R. Ur. 223 baweł. trykoty L. N. Tienichin; Warszawa m. R. Ur. 12671 maszyna do tłuczenia zboża, Klepisz i S-ka, zaliczenie 100 rb.; Sosnowice W. W. 111388 woda amon. „Gelin”, L. D. Szladowski; Wiedeń Nod-bahn Granica W. W. 100437 płytki fotograficzne, Schenker i S-ka dla „Collographii”, zaliczenie 103 rb. 93 kop.; Klingenthal K. S. 111-5771 harmonijki A. A. Schlott dla Sz. Nadela; Warszawa m. Nad. 116032 deski i forniery, Bornszejn, zaliczenie 39 rb. 42 k.; Warszawa Br. Nad. 138283 skórz. gal. L. Olar, zaliczenie 65 kop.; Aleksandrów W. W. 36166 suche rośliny, B-cia Ginsberg, zalicz. 78 rb. 46 kop.; Jaroszenko Poł. Z. 1333 szuwaks, J. Szor, zalicz. 8 rb. 50 kop.; Sokoika Pół. Z. 2656 wypr. skóry, I. Kantor; Petersburg Pół. Z. 168458 książki drukow., A. I. Fedorow, zalicz. 52 rb.; Petersburg Pół. Z. 164173 książki drukow., księgarnia „Siewier”, zalicz. 13 rb. 80 kop.; Wilno Pół. Z. 33222 książki drukow., Z. Sz. Szeberk oddział księgarni „Central”, zalicz. 12 rb.; Książce-Góry M. W. R. 3078 koło, Asonow; Warszawa W. W. 137697 sukno, Altman i Bergaren dla Cukiera; Warszawa W. W. 137865 drzewo białe na meble, Wrońska dla Kwiatkowskiego, zalicz. 40 rb.; Warszawa W. W. 137750 maszyna do szycia, Henryk Błaszowski, zalicz. 34 rb. 76 kop.; Warszawa W. W. 137058, 137261, 137262 książki drukow., „Haor”, zalicz. 92 rb. 37 kop., 73 rb. 20 kop. i 58 rb. 09 kop.; Warszawa W. W. 137053 wypr. skóry, L. Fuks; Włocławek W. W. 80158 szmaty i skrawki sukien., Marya Bajnysz; Warszawa W. W. 470413 i 468718 sukien. skrawki A. Ass.; Białystok Pół. Z. 384668 i 384669 baweł. wata, Z. Gałanty; Kijów m. Poł. Z. 51489 włosiana tkanina, Portnyj i Wołkow; Moskwa m. Pół. 18740 bawełn. skrawki, dom handl. W. Milling; Białystok Pół. Z. 385320 sztuczna wełna, Chorowski; Warszawa m. Ł. F. 922 introl. maszyna żelazna, Ignacy Junger.

Na stacyi Łódź-Karolew w dniu 15/28 paździer. 1912 roku o godzinie 2 po południu — Pruszków W. W. 45180 zwyczajna cegła, cegielnia „Moszna” dla S. Klenberera; Szczypioro W. W. 5436 płyta granitowa, Jelenkiewicz; Proskurów Poł. Z. 52927 i 53072 koniczyna, Liwszyc; Kalisz W. W. 32691 narzędzia roln., Pawlik.

Wrazie, gdyby licytacja w dniach wyżej wymienionych do skutku nie doszła, to powtórna ostateczna sprzedaż odbędzie się na stacyi Łódź-Fabr. w dn. 9/22 i 10/23 paźdz. 1912 r. o godzinie 10 rano, a na stacyi Łódź-Karolew — 16/29 paździer. 1912 r. o godz. 2 po południu.

ZE ŚWIERZBY

Kto się chce wyleczyć, niech kupi w aptece lub składzie aptecznym **MYDŁO OD ŚWIERZBY** aptekarza Ed. Lipińskiego cena kop. 50, a przy zadawnionej chorobie niech kupi **KREM OD ŚWIERZBY** aptekarza Ed. Lipińskiego cena kop. 75. **Apteka Ed. Lipińskiego, Warszawa — Mokotów** wysyła mydło i krem za nadesłaniem rb. — kop. 25. 2947

W Kaliszu jest do sprzedania

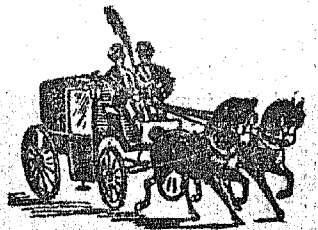
PLAC

około 24000 łokci kwadr., położony w śródmieściu nad rzeką, zdalny pod budowę fabryk. Wiadomość u właściciela: **Emilia May w Kaliszu, ul. Winiarska № 21.** 5696

W szkole koedukacyjnej

Heleny Cholewickiej

można zapisywać dzieci na zorganizowane w godzinach popołudniowych lekcje rysunków, tańca, gimnastyki i śpiewu oraz na korepetycje 5071

Remiza „BRISTOL”

Wynajem Karet

A. NEUMANN

ul. Piotrkowska № 119 tel. 10-53

Lekarz-Dentysta

Janina Tomaszewska

przyjmuje codziennie, prócz niedziel i świąt od 10-2 i od 4-7, Ul. Rozwadowska 6-a I p. 3610

Do wynajęcia

zaraz, lub od 15 października, duży umeblowany pokój frontowy ze wszelkimi wygodami, kąpielą, oświetleniem elektrycznym i pełnym utrzymaniem ul. Wólczajska № 139 m. 5. od 7 wiecz. 3732

Ostrzegam

przed nabyciem zobowiązania na rb. 100, wydanego przezemnie mojemu b. pracownikowi Janowi Dobrosińskiemu, ponieważ takowe wobec nowo-ujawnionych faktów jest nieważne **Stanisław Zurkowski Nawrot 74.** 3742

ZAGUBIONO ŚWIADECTWO ZALICZENIOWE

za № 54935 na sumę 67 rubli 31 kop. z przesyłki Łódź Fabr. Trytuzna № 113975 wydane mi przez ekspedycję towarową Dr. Z. F. Łódź. w dniu 23, VI 1912 r. które należy uważać za bezwartościowe. 3786

G. Flaszka

Nowo utworzona **lecznica chorób zębów i jamy ustnej**

Lekarza-dentysty

St. DĄBROWSKIEGO

Specjalna pracownia zębów sztucznych, koron i mostków złotych pod kierunkiem technika dentystycznego **C. Parkisa.** Wszystkie znane systemy plombowania zębów. Wyjmowanie zębów bez bólu. Regulowanie krzywo rosnących zębów. Ceny najniższe Porada 50 kop. Godziny przyjęć od 9 rano do 8 w. bez przerwy Tel. 25-89.

Piotrkowska № 127

róg Rozwadowskiej, nad apteką W-go Danieleckiego. 1625

Lecznica D-ra S. Steinberga

BENEDYKTA № 3. Telefonu № 23-62.

(Stosowanie fizykalnych metod leczenia)

Orthopedyja. Mechano-terapia (skrewienia kręgosłupa, choroby stawów, mięśni i kości). Gimnastyka lecznicza. Pracownia przyrządów ortopedycznych.

Gabinet Roentgenowski. Prześwietlenie i fotografowanie. Leczenie chorób skórnych.

Gabinet elektro-terapeutyczny. Arsonwalizacja. Stosowanie prądów stałych; przerywanych i sinusoidalnych. Elektroliza. Choroby nerwowe

Gabinet światłolecznicy. Kąpiele świetlne w gorącym powietrzu. Kąpiele 4-komórkowe (vier Zellen-Bad).

ZYRANDOLE ELEKTRYCZNE

NAJWIĘKSZY WYBÓR.
NAJNOWSZE MODELE.

Ample,
lampy stołowe,
kinkiety,
figury
wszelkich stylów.

SPECYALNE SKŁADY ARTYKUŁÓW ELEKTROTECHNICZNYCH

BRACIA BORKOWSCY

WARSZAWA: JEROZOLIMSKA 56.
TELEFON 42-46, 84-86.

ŁÓDŹ: PIOTRKOWSKA 125.
TELEFON 14-40.

STAN

Przygotowuję panów i panie
na świadectwa

z 4-eh klas, nauczycielskie i in-
ne, Rzgowska 25, szkoła. 2853

OKAZYJNIE!

w mieszkaniu prywatnym
firanki, sztory krajowe i zagra-
niczne, hafty kaliskie i szwa-
carskie oraz resztki na bluzki;
żaboty, kołnierze, woalki. Ceny
fabryczne. Wielki wybór. An-
drzeja 44, m. 2. 2777

Do lecnicy potrzebny wykwa-
lifikowany

posługacz 5748

mówiący po niemiecku, umiejący
dobrze czytać i pisać po polsku
Andrzeja 7, u dokt. Jelnickiego

145. Piotrkowska naprzeciw ulicy Ewangelickiej 145.

Ogólnie znana lecznica zębów

lekarza d-ty H. Pruss.

Leczenie, plombowanie i wyjęcie zębów bez bólu. Specjalne laboratorium
techniczne do wyprawiania sztucznych zębów. Plomby porcelanowe, plomby złote,
złote korony, złote mosty. Reparacja sztucznych zębów na poczekaniu. Ceny bardzo niskie.

1395

Łódzkie Rzemieślnicze

Towarzystwo Pożyczkowo-Oszczędnościowe Nawrot № 13.

Przyjmuje członków, udziela pożyczki do wysokości 600 rub. jak również przyjmuje
wkładki oszczędnościowe, od których płaci:

na żądanie	4%
za 3 miesięcznym wymówieniem	4 1/2%
" 6	5%
z rocznym	6%

Biuro otwarte codziennie od godziny 10-ej do 3-ej; we wtorki, czwartki i soboty od
6 do 8 wieczorem. 2503

CENTRALNA KLINIKA chorób zębów i jamy ustnej

w Łodzi, ul. Piotrkowska № 86, tel. 14-79.

Taksa nadzwyczaj dostępna dla wszystkich. KONSULTACJA
BEZPŁATNIE. WYRWANIE ZĘBA 15 KOP. SZTUCZNY ZĄB
65 KOP. PRZERÓBKA I REPARACJE ZĘBÓW 50 KOP.
Przy klinice znajduje się specjalne laboratorium do wyrobu
sztucznych zębów. Przyjmują tylko skończeni lekarze-dentyści.

Szkoła kroju i Szycia

sukien okryć i bielizny Andrzeja 11 m. 2 w podwórzu.
Krój sukien francuskim, bielizna wiedeńskim systemem. Lekcyi
udziela mistrzyni cechu krawieckiego, wydaje patenty z prawami
otwarcia szkoły. Półkursy dla domowego użytku pół ceny. 2513

Tamże potrzebna dziewczyna do usługi.

Potrzebny zaraz zdolny

lakiernik

na meble żelazne. Wiadomość
Wodna 17. 3740

Wyższa szkoła kroju i szycia

„Józefiny”

Nagrodzona na wystawie pracy kobiet w Warszawie—złotym medalem,
w Belgii—srebrnym i dyplomami uznania.

Łódź, Piotrkowska № 34.

Kursy wyższe i niższe. Metoda kroju podług systemu francuskiego
i angielskiego. Gruntowna nauka pasowania, mierzenia i upinania.
Dla początkujących przygotowawczy kurs szycia. Przy szkole duża
pracownia sukien, gdzie uczennice nabierają wprawy i gustu. Po zło-
żeniu egzaminu w Cechu uczennice otrzymują patenty cechowe lub
świadectwa prywatne. Na miejscu duży wybór manekinów.

Przyjmuje się obstalunki podług zdjętej miary. Zamiejscowym
wysyła się za zaliczeniem pocztowym. 3456

Dla kaszlących i osłabionych

Ekstrakt i Karmelki
z miodu, siodu i ziół—Fabryki

„Leliwa”

w Warszawie, ul. Zielna 21, tel. 59-54.
Sprzedaż w aptekach i składach aptecznych.

Strzedz się podra-
bianych i nadfa-
lowanych

Zwracać uwagę na
firmę i markę fa-
bryczną

Angielskie
krajowe
Materiały zimowe
można nabyć po cenach niskich
T U

G. A. RESTEL & Co
SKŁAD SUKIEN 2909
100 ul. PIOTRKOWSKA 100

Zarząd Łódzkiej Rzeźni Miejskiej

poleca:

Skóry wołowe, krowie, cielęce, końskie suche i solone. Łój i szmalec topiony, do celów tech-
nicznych. Krew suszoną na nawozy sztuczne. Mączkę mięso-kostną na karm dla ryb, drobiu
i trzody. Włoseń tapicerski dezynfekowany w kilku wyborowych jakościach i kolorach. Łód
sztuczny po 15 kop. pud na miejscu bez odstawy. 445
Inżynierska № 1, tel. 48.